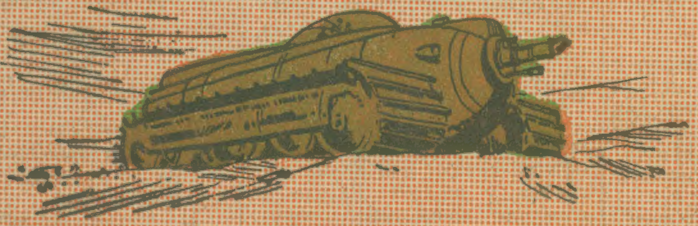
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

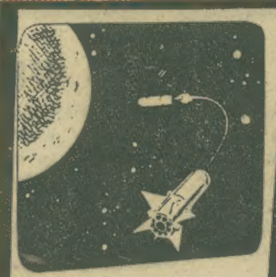
Година XXIII — Број 481
Субота, 18. март 1961. год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

У ОВОМ БРОЈУ

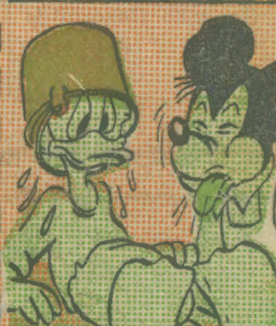

ДВЕ БОЛНИЧАРКЕ — СМРТОНОСНИ ЗАГРЉАЈ — У СЛИЦИ И РЕЧИ — РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ

T.S/60

ПОПАЈ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Попај је стајао до чувара зоолошког врта пред кавезом питона, док је овај објашњавао публици:

— Ова змија има толи-

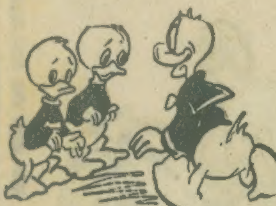
ко снаге да здроби целог вола.

— Попају, побогу, немој да стојиш крај кавеза — довикну му Олива.

БАТИНА ИМА ДВА КРАЈА

Потукли се Гаја и Влаја, и Гаја истукао Влају.

— Показаћу ти ја — грди га ујка Паја. — Како

смеш да тучеш свог брата кад је слабији од тебе!

— Па, ујка Пако, и ја сам слабији од тебе, па ме ипак тучеш.

Мала способност

Један инструмент показао је колико је крхка људска способност за одређивање времена.

Андре Реј, предавач психологије на медицинском факултету у Женеви, позвао је групу од 36 младића, матураната, да процене дужину времена у току једног рада чију је садржину он одредио. Пошто је посао обављен, хронометар је професору показао да је протекло 20 минута. Међутим, свега 12% тестираних је дало тачан одговор; 19% су одговорили пет минута, 14% — између 6 и 8 минута, а 28% — десет минута. Од њих 36, 80% је потценило, 8% је преценило протекли период.

На основу испитивања Андре Реј је изнео своје мишљење у међународном часопису за криминалогију и поткрепио га обимним тумачењем. Изразита су три закључка: први је да већина људи није у стању да тачно осети протицање времена; други је да већина људи одмах усваја извесне бројеве, у ствари број 5 који множи са два, три или више; трећи је да процена времена зависи од заинтересованости: у раду на досадном послу време споро одмиче.

Ретка прилика

Држећи своје маче међу зубима, Пади је скочила с крова на грану оближњег дрвета, спустила се низ стабло до земље, и онда га пренела и скрила негде у шупи иза куће. Овако је, једно по једно, свих својих пет мачића Пади пренела на сигурно место. Фотокамера је „ухватила" један њен изванредно леп скок и тако сачувала документ о дирљивој материнској љубави животиња.

ХРАБРА

Етел Катерик, енглески женски полицајац иако ненаоружана као и све њене колеге, лишила је слободе у Лондону четири опасна провалника. Колико је ауторитет главна ствар показује то што је она тешка свега 57 килограма а четворица ухапшених укупно 600 килограма.

Више занимљиво

— Реци ми чиме се храниш па ћу погодити каквог си карактера — каже својим сународницима Кичи Куријама, директор института за испитивање животних намирница у Јапану.

Сладак кромпир је, по мишљењу Куријаме, храна која доноси срећу. Свако ко га једе дочекаће дубоку старост, љубазан је човек, лепо поступа са својом женом, а одликује се неисцрпном енергијом. А жена која воли сладак кромпир оптимистичке је природе. Енергично иде за својим циљем, свуда је радо виђена и добра је супруга.

Мушкарац који воли да пије кафу нека се не нада дугом животу: преке је нарави, неповерљив и тврдоглав. Ако он и поред свега још прижељкује и „сочно печење" прети му напрасна смрт. Његова „верност" веома је нестална и зато ће тешко у браку постићи срећу.

Ако су оба брачна друга пробирачи у јелу: они су необично срећни или веома несрећни у животу. Весело и спокојно живе само супружници који су задовољни сваком храном, наравно оном — коју препоручује Кичи Куријама, чији су предлози више занимљиви него тачни.

ШТА КО ЧУЈЕ

— Људи су постали страшни материјалисти. Чујеш само једну једину реч: новац, — јада се чика Баја.

— Заиста чудно — упаде Пера Ждера у разговор — а ја чујем увек само две речи: немам новца.

ВОЛИ ДРАМУ

Повео се разговор о позоришту и запитали Шиљу да ли више воли драму или оперу.

— Драму — одговори Шиља као из пушке.

— А зашто?

— Па једноставно. Кад се даје драма не смета ми музика да спавам.

КЊИГА НА 3.000 ЈЕЗИКА

Њујоршка библиотека располаже са преко 3,5 милиона примерака књига које су написане на преко 3.000 језика и дијалеката. Сваке године она се обогати са око 340.000 нових примерака. У њој се налази око 40.000 комплета повремених публикација на 500 језика, затим око 100.000 гравира, 200.000 географских карата и преко 6 милиона фотографија.

Противбрачне премије

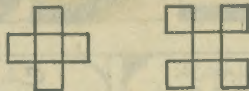
Британски послодавци су решени да плаћају својим стјуардесама сваког месеца премију од 10.000 динара — ако се не удају, а ако неудате проведу у њиховој служби 10 година добиће премију од 240. 000 динара.

МАГАРАЦ И НОВАЦ

Један сељак из Палерма у Италији, доживео је непријатну ствар. Пошто је продао брашно добијени новац је ставио у џеп од капута који је обесио на шталска врата не водећи рачуна да је ту у близини његов магарац. Док је сељак чистио шталу магарац је извукао банкноте и појео их са осталом храном. Тако је сељак претрпео губитак од 500.000 лира.

Ripley's — Веровали или не!

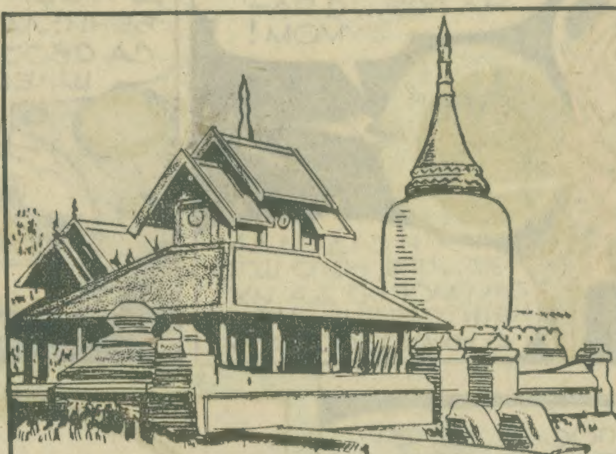
402	385	398	381	394
383	391	404	387	395
389	397	380	393	401
390	403	386	399	382
396	384	392	400	388

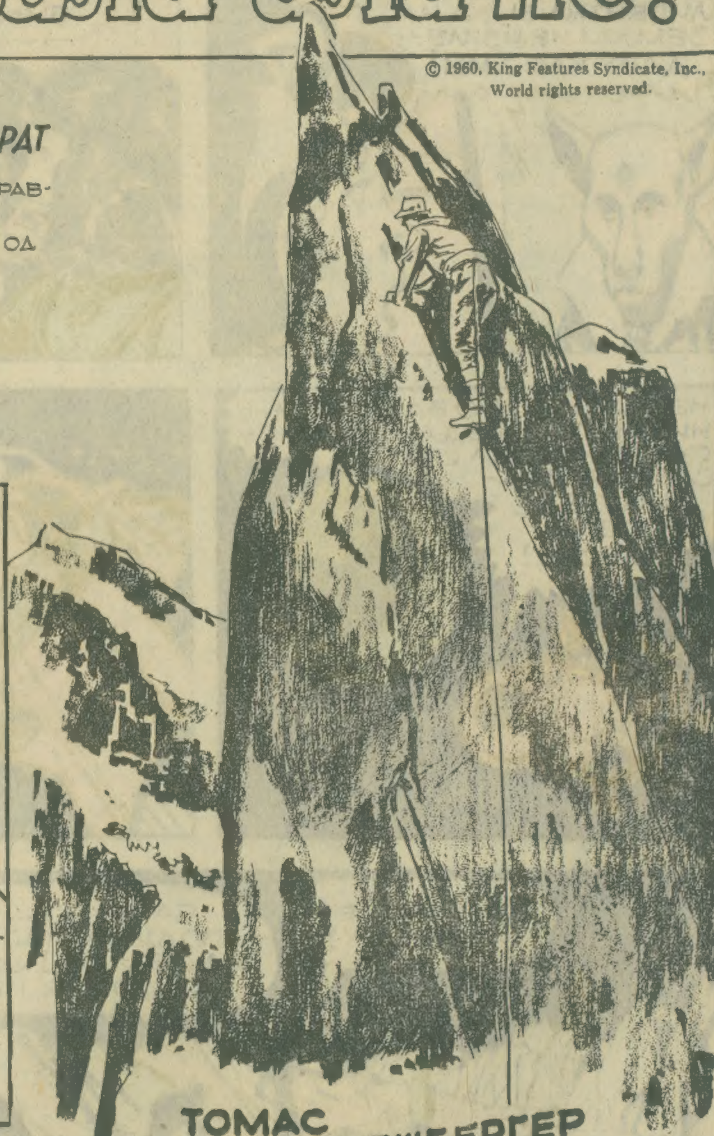
1960 МАЂИЈСКИ КВАДРАТ
ЗБИР БРОЈЕВА У ВОДОРАВНИМ И УСПРАВНИМ РЕДОВИМА, ПО ДИЈАГОНАЛАМА КАО И СВИМ ПОЉИМА ОД КОЈИХ МОГУ ДА СЕ САСТАВЕ ДОЊЕ ДВЕ ФИГУРЕ ИЗНОСИ 1960

НЕМАЧКИ ЦАР
ФРИДРИХ III
(1415 – 1493)
БИО ЈЕ ТАКОЂЕ И НЕМАЧКИ КРАЉ ФРИДРИХ IV И АУСТРИЈСКИ НАДВОЈВОДА ФРИДРИХ V

СПОМЕНИК УНИШТАВАОЦУ КОРОВА
ПАГОДУ ПАМПКИН У ПАГАНУ (БУРМА)
ПОДИГАО ЈЕ КРАЉ ПЈУСАВАДИ ДА ОВЕКОВЕЧИ ОТКРИЋЕ НЕКОГ СРЕДСТВА ЗА УНИШТАВАЊЕ КОРОВА КОЈЕ ЈЕ СПАСЛО БУРМАНСКУ ПОЉОПРИВРЕДУ
(200. ГОДИНА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ)

ТОМАС МАЈШБЕРГЕР
АУСТРИЈСКИ ПЛАНИНАР ОСВОЈИО ЈЕ НАЈВИШЕ ВРХОВЕ АЛПА
МОН БЛАН
МОНТЕ РОЗУ
МАТЕРХОРН
ЈУНГФРАУ
— ИАКО ИМА ЈЕДНУ ДРВЕНУ НОГУ

КЉУН ЖУНЕ
ПОКРЕЋЕ СЕ НАПРЕД И НАЗАД БРЗИНОМ ОД 160 КИЛОМЕТАРА НА ЧАС

ЛЕК КОЈИ МОЖЕ ДА БУДЕ СМРТОНОСАН
ЗЛАТНУ ЈАГОРЧЕВИНУ (Primula Auricula)
АЛПСКИ ПЛАНИНАРИ СМАТРАЈУ ЗА ЛЕК ПРОТИВ ВРТОГЛАВИЦЕ — АЛИ ТРАЖЕЋИ ЈЕ ПО ПЛАНИНСКИМ ВРЛЕТИМА МНОГИ СУ НАШЛИ СМРТ!

ЗАБЛУДА ВАЛТЕРА СКОТА

Пре свега 150 година улице великих градова осветљаване су лојаним свећама и глиненим светиљкама напуњеним уљем. Лојане свеће давале су мало светлости а много дима.

Али и поред тога, када је Енглез Фредерик Винзор предложио да се за осветљавање улица користи гас који се образује при загревању каменог угља без присуства ваздуха, њега су дочекале поруге и исмејавање. Сопстве-

ници радионица за израду свећа, бојећи се да ће изгубити своје приходе, прогласили су проналазача лудим. О њему су писани фељтони, клепани подсмешљиви стихови и забавне песмице. „Један човек који је сишао с ума — писао је енглески књижевник Валтер Скот — предлаже да се Лондон осветли, шта мислите чиме? Представите себи — димом!“

Међутим, подсмеси нису зауставили проналазача. Винзор је упорно доказивао да је у праву. Време је било на његовој страни: године 1807. пламичци гасних фењера осветлили су први пут улице Лондона. Ускоро су се они почели појављивати и у другим великим градовима, прво Европе, а затим и Америке. У Сједињеним Америчким Државама плинско осветљење добио је најпре град Балтимор, 1816. године. После четири године упаљене су плинске светиљке у Паризу. Берлин је добио плинско осветљење 1826, а Петроград 1835. године.

МАРСОВЦИ СУ ОД СИЛИКОНА?

Шест америчких биолога са универзитета у Пенсилванији сматрају да би сасвим сигурно могли да постоје организми чија је главна животна основа силикон а не угљеник. На основу знатног броја опита они теоријски тврде да силиконске форме живих бића немају никакву потребу за кисеоником па чак не би могле ни да опстану у атмосфери где има кисеоника у већој мери. Ако би претпоставка америчких научника била тачна, онда би на Марсу могли да постоје живи организми.

ПАЈА ПАТАК
by Walt Disney
ВАШ САМ ОРАН ЗА ШЕТЊУ!
ИЗГЛЕДА, СИРОМА', КАО ДА НЕМА НИЈЕДНОГ ПРИЈАТЕЉА НА СВЕТУ!
И КАО ДА ЈЕ ГЛАДАН!
'АЈДЕ ДА ВИДИМО ШТА ГА МУЧИ!
КАКВА ТЕ НЕВОЉА ПРИТИСЛА, СИНКО?
УМИРЕМ ОД ГЛАДИ... А СВЕ ШТО ИМАМ ЈЕ ДЕСЕТ АРИ ЗЕМЉЕ КОЈУ НЕ МОГУ ДА ПРОДАМ!
НЕ МОГУ ДА ГЛЕДАМ ГЛАДНА ЧОВЕКА... ЈА ЋУ ЈЕ КУПИТИ! КОЛИКО?
ДАЈТЕ ПЕДЕСЕТ 'ИЉАДА... И НЕКА СТЕ БЛАГОСЛОВЕНИ!
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ТАПИЈА У РЕДУ!
ИДЕМО ОДМАХ ДА ВИДИМО ТО МОЈЕ НОВО ИМАЊЕ!
© 1961 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ЧЕКАЈ, ДА ПОГЛЕДАМ... СЕВЕРНА ПОЛОВИНА ДВАДЕСЕТЕ ИСТОЧНЕ ПАРЦЕЛЕ... ОХ, ТУ ЈЕ...
Distributed by King Features Syndicate.
А!?
ХА! ХА! ОХ... И ТИ СИ... НАЈЗАД ЈЕДНОМ... НАДРЉ'О... ХО-ХО-ХО!
САМО СЕ ТИ СМЕЈ! СМИСЛИЋУ ЈА ВЕЋ НЕШТО... ЈА НИКАД НЕ ГУБИМ!
ХО... ХО... ХО...
1 ГОДИНУ КАСНИЈЕ
ШТО СЕ САД НЕ СМЕЈЕШ, СИНОВЧЕ?
СМРЗНУТИ ЖАБЉИ БАТАЦИ
Walt Disney

МИКРОБИ — ПАЛИКУЋЕ

Велики прекоокеански пароброд пловио је из Египта за Енглеску. Његови магацини били су напуњени балама памука. Изненада, на броду

се осетио мирис паљевине и огромни пламени језици захватили су брод.

Шта је изазвало несрећу? Можда нека неопрезно бачена шибица?

Ништа слично! Памук се запалио сам, а ватру су изазвали најситнији живи организми — микроби.

Самозагревање и самопаљење су појаве веома честе у природи. Оне се објашњавају тиме што су измене и промене материја у живом организму увек везане за стварање енергије. Ако топлота не избија напоље, она се нагомилава у маси која се распада и изазива у њој повишење температуре од 60—70, а понекад и до 80 степени.

Ту, на први поглед незгодну природну појаву, људи су научили да користе. Тако се у радионицама и фабрикама за штављење и прераду кожа процес самозагревања искоришћава за чишћење сирових кожа. Свеже, непрерађене коже са остацима меса стављају се на гомиле. Микроорганизми почињу енергично да делују и температура кожа се повећава. Масти и беланчевине распадају се неупоредиво брже него длака. Због тога крзно остаје неоштећено, а остаци масти и беланчевина „изгоре“!

Занимљиво је да самозагревање у природи користе и животиње. Аустралијске црне кокоши не седе на јајима да би излегле пилиће. Оне закопавају своја јаја у гомиле лишћа и гранчица које труну. Ту, благодарећи процесу самозагревања, јаја леже као у инкубатору. Кокама остаје само да пазе да ли „инкубатор“ „ради“ исправно. Ако температура у гомили распадајућег лишћа постане сувише висока, кокошке то инстинктивно осете и ногама мало растуре лишће. Ако, је, пак, јајима постало хладно кокошка накупи још лишћа и повећа гомилу. Дужност извођења пилића преузимају на себе микроби.

САЖАЉИВИ ХУМОРИСТА

Кажу да је хумориста Тристан Бернар целог живота био насмејан и да је „срце носио на длану“. Недалеко од његове куће један просјак је сваког дана стајао на истом месту и Бернар, кад год је пролазио крај њега није пропуштао прилику да му тутне новац у руку. Пошто су дошли и спарни летњи дани, позоришни писац се спаковао да пође на море, али је претходно отишао до просјака:

— Пријатељу — рече хумориста — ја путујем на море и ти ћеш мојим одласком бити оштећен. Сем тога, сматрам да би и ти требало да одеш мало на годишњи одмор. Ево ти ова сума и довиђења. Видећемо се на јесен.

МНОГО или МАЛО?

Да ли ми увек тачно оцењујемо колика се количина енергије утроши на овај или онај процес?

На штедњак је постављен чајник. Брзо ће проврети — кажемо. И заиста, неће проћи ни 20 минута и чај ће бити готов.

Ево другог примера. Челичну касу од несагоривог материјала тешку 300 килограма треба изнети на пети спрат. Петорица људи напрежу сву своју снагу да би обавили овај тежак посао. Колико само енергије треба за то утрошити!

Међутим, прорачунавања су показала да се у првом случају потроши много више енергије него у другом. Наиме, да би вода у чајнику од два литра проврела погребно је онолико енергије колико

би било довољно да се три челичне касе од по 300 килограма изнесу на кров двадесетоспратне зграде.

КРАЈ

Велики сат над камином се није видео у помрчини али је његово куцање испуњавало сваки угао салона на другом спрату великог британског представништва у Стокхолму. У један сат по поноћи мрак је потпуно испунио сваки угао просторије, целу кућу и околне улице.

Ноћни чувар је у току сата два пута обишао целу зграду и проверио све браве и утврдио да ничег сумњивог нема. Доле, у портирској ложи, седела су два специјална стражара послата још пре два месеца из Лондона, да пазе и бране зграду од евентуалне провале. Све је то представљало део специјалних заштитних мера које је енглеска влада последњих месеци увела да би спречила и овде тајанствене провале какве су почеле да се дешавају у разним деловима света — како у савезничким амбасадама, тако и у пословним просторијама појединих енглеских и француских фирми које су се поред своје званичне функције бавиле и „другим пословима".

Баш ти „други послови" спречавали су особље оштећених фирми да се отворено обрати за помоћ полицији те земље у којој се провала дешавала. А оне су вршене готово увек када је нешто било интересантно за Немце.

У једном углу салона нешто се опрезно померило и наредник Колин лако ухвати за руку комесара Тедера који је стајао на један метар од њега заклоњен тешком завесом.

— Изгледа да је још једна ноћ прошла узалуд. Можда претпоставке инспектора Релија и нису баш тако тачне као што смо мислили.

Неколико људи скривених већ четврту ноћ у соби где се налазио сеф за који су британски агенти проширили глас да чува важне податке о кретању британских бродова, веровали су да узалуд чекају тајанственог посетиоца који је имао да се појави, тако рећи с неба.

Као и претходне ноћи, пролазили су минути а ништа се није дешавало. Ипак... готово истовремено сви су осетили да се нешто догодило. Али шта? У првом тренутку никоме није било јасно, а онда је први наредник Колинс приметио да је мали зрачак светлости који је допирао са светиљке на углу улице утрнуо. Ни тога малог извора светлости који је откривао фасаду куће и сасвим незнатно продирао у собу више није било. То је могао бити случај: можда је сијалица прегорела или је дошло до неког квара. Али свима су се мишићи и живци затегли и свако је покушао да се још боље заклони иза неког комада намештаја.

Нико није знао колико је времена прошло, али можда не много, када се са једног од великих прозора који су гледали у побочну улицу, зачуо тих шум као гребање метала о стакло. Очи, привикнуте већ на мрак, као да су разазнале једну тамну сенку која је готово висила испред горњег дела прозора.

Изгледало је немогућно — тај човек као да је летео. Како се нашао ту? Али, није било сумње — ноћни посетилац је радио брзо и без грешке: није му требало ни пуних пет минута да исече мали комад стакла у горњој ивици прозора и да кроз рупу специјалном металном узицом отвори кваку. Следећег тренутка мајушни човечуљак је већ био у соби. Мачијим кораком пошао је да тражи сеф. А кад га је пронашао извадио је неке алатке и почео да чепрка по брави у потпуном мраку.

Док му је срце ударало као да ће искочити од узбуђења, комесар Тедер се лагано исправио и, напипавши једном руком прекидач за светлост, а другом вадећи револвер, тихим али продорним гласом рекао:

— Добро вече, господине Краусе.

Блиставо јака светлост из великог лустера просула се по соби а из разних углова су изашли људи са наперених пиштољима. Специјална акција Скотланд јарда је у потпуности успела.

Ово је био само епилог догађаја који су почели много раније, могло би се рећи још пре пет година када је Ото Краус први пут пао у руке, тада немачкој полицији.

У периоду 1934—35 у Немачкој се много причало о тајанственим провалама у банкама и робним кућама, увек вршеним на невероватно вешт начин, чак толико да полиција дуго није успевала да открије како је провалник улазио у зграду која је обично била добро чувана.

У свим случајевима постајала је само једна сличност — ниједна врата нису била обијена нити је остајао траг да је кроз њих ико улазио. Полицији је требало доста времена док је открила да је у свим случајевима на иначе исправно затвореним прозорима просторије из које је нешто узето, постајала негде нека мала рупа често тако добро замаскирана да се једва примећивала.

Наметао се логичан закључак да је провалник некако успевао да улази кроз прозоре. Али, већ ту се свака даља логичност завршавала. Опљачкане просторије су се готово без изузетка налазиле више десетина метара над земљом, на неком од горњих спратова зграде, тако да је до њих могла доћи само каква птица али човек никако.

Како се у тим случајевима много писало, они су скренули на себе пажњу шведских криминолога и сваки је имао о томе своју теорију. На једном састанку у Паризу међу осталим стручњацима налазио се и Роналд Рели, стари чиновник Скотланд јарда коме је првом пало у очи да се провале ретко врше у модерним кућама са равним фасадама, већ у зградама са рељефима и испупчењима какве су зидане крајем прошлог века и у којима су се обично налазиле банке.

Релијева теорија је била — да неки невероватно вешт човек са неприродно извежбаним талентом за верање, може да допре до највиших прозора, пењући се уз фасаде кућа или њихов задњи део. Кад се већ нађе код прозора, онда није тешко исећи мали отвор дијамантом, провући петљу, отворити кваку, обавити посао и на исти начин изаћи.

У првом тренутку Рели је наишао на отпор, али Немци који нису никад одбацивали неку добру идеју почели су на разним местима да постављају заседе. И није прошло много времена а у руке им је пао Ото Краус.

Цео овај случај је у току бурних међународних догађаја пао у потпуни заборав. Али у глави неког од руководилаца Гестапоа, он је остао сачуван. Услуге Ота Крауса могле су се изврсно искористити у служби Рајха. Краус је извађен из неког од затвора и добио све што жели. Стекао је новац, кола, путовао је по свету, и једино што је имао да ради било је да се поново бави својим старим занатом, али овог пута за ствар „фетерланда".

Преко својих агената Немци су дознавали где се и када налазе који интересантни документи. На сцену је ступио Ото. Долазио је у поменути град у иностранству, студирао терен и обављао посао без грешке.

Ко зна колико би тај нацистички план деловао да није постојао још један човек који није заборавио случај Ота Крауса. Био је то стари, сада већ пензионисани инспектор Скотланд јарда, Роналд Рели.

Анализирајући све случајеве провала у савезничке канцеларије у разним градовима света и проучавајући начин на који су оне вршене, Рели је дошао до убеђења да нико други осим Ота Крауса не би био у стању да их изврши.

У току рата и у туђој земљи није било лако поставити Краусу заседу. Зато су Енглези послали у неколико својих центара у иностранству специјалне екипе људи који су били у сталној заседи, док су други ширили гласове о местима где се крију важни документи.

Прошло је много бесаних ноћи у Лисабону, Хонгконгу, Њујорку и другим градовима света где се Краус могао појавити. Али случај је изабрао да баш комесар Тедер и његови другови у мрачном салону једне троспратне кућерине у Стохколму буду ти који ће пожелети Краусу „добро вече" и учинити крај најопаснијим акцијама немачке обавештајне службе у току првих година другог светског рата.

У ЗАГРЉАЈУ АНАКОНДЕ

КАО СТРЕЛА БАЦИЛО СЕ СЈАЈНО ТЕЛО ОГРОМНЕ ЗМИЈЕ СА ДРВЕТА У ВОДУ И ЗАМАЛО НИЈЕ ПАЛО НА ЛОВЦА У МАЛОМ ЧАМЦУ, НА РУКАВЦУ РЕКЕ АМАЗОНА.

Међу џиновским змијама Новог света анаконда (Eunectus murinis) је најснажнија. Просечна дужина ових змија је 6 метара, а изузетно анаконда може да достигне дужину од 8 до 11 метара. Анаконда се храни искључиво птицама и сисарима. Већину времена проводи у води — може веома дуго да рони — али се често сунча на старим стаблима, стенама или загрејаном песку на обали. Ту вреба водене свиње, ламе и сличне животиње. Због њених „разбојништава" домороци је мрзе: она им напада живину,а кад јој се укаже прилика посегнуће и за домаћом свињом. Понекад анаконда напада и људе, мада се то веома ретко догађа. Природњак Шомбурк прича о томе следеће:

„У Мороку, једној мисији у Гијани, сви су још страховито узбуђени због напада једне џиновске анаконде на два становника мисије. Један Индијанац кренуо је пре неколико дана са својом женом уз реку у лов на пернату дивљач. Погодио је једну пловку и птица је пала на обалу. Кад је ловац потрчао да подигне свој плен, напала га је једна велика анаконда. Како је био без погодног оружја, довикнуо је жени да му донесе велик нож. Тек што је жена пришла, анаконда је својим телом обухватила и њу. То је за обоје била срећа, јер је тако Индијанцу због нешто ослабљеног загрљаја остало довољно простора да ослободи једну руку и да ножем, који је истргао из женине шаке, нанесе змији неколико тешких рана. Змија је олабавила свој смртоносни загрљај и потражила спас у бекству. То је једини мени познат случај да је анаконда напала људе".

АКО АНАКОНДА УЈЕДЕ ЧОВЕКА ОН ЈЕ ИЗГУБЉЕН ЗБОГ СТРАХА ИАКО ЊЕН УЈЕД НИЈЕ ОТРОВАН, ПА У ТОМ СЛУЧАЈУ МОЖЕ АНАКОНДИ ДА УСПЕ СМРТОНОСНИ ЗАГРЉАЈ. РУКЕ ЛОВЦА ОЧАЈНО ХВАТАЈУ ТЕЛО ЗМИЈЕ ОДМАХ ИЗА ГЛАВЕ. ЧАМАЦ СЕ ПРЕВРНУО, БЛАТЊАВА ВОДА СЕ ЗАМУТИЛА. КАО СМРТОНОСНА ОМЧА ОБАВИЛА СЕ ЗМИЈА ОКО ЛОВЧЕВИХ БЕДАРА И ПОЧЕЛА ДА ГА СТЕЖЕ.

Највероватније је да је анаконда хтела да се дочепа пловке, а не Индијанца и да га је напала кад је покушао да испред ње узме плен.

Међутим, други природњаци тврде да анаконда напада људе и кад није изазвана Бејтс наводи пример једног десетогодишњег дечака кога је анаконда напала и почела да гута. На дечаков крик дотрчао је његов отац који је одмах зграбио змију за главу, отворио јој вилице и ослободио сина. И чувени истраживач Хумболт изричито тврди да анаконде представљају за Индијанце велику опасност нарочито за време купања у реци.

После доброг „ручка" анаконда постаје, као уосталом и све змије, веома трома. Нетачна су међутим тврђења да сита анаконда потпуно обамре и да је тада непокретна. А тачно је ипак да је шум који анаконда испушта док вари храну веома непријатан и толико гласан да служи као путоказ до неког скровишта.

Хумболт је први природњак који помиње да се анаконда, кад вода у којој она обитава пресуши, закопа у муљ и пада у стање обамрлости. „Индијанци често налазе — каже Хумболт — чудовишне џиновске змије у таквом стању обамрлости и тада их драже или их поливају водом да би их пробудили".

Међутим, случајеви оваквог „сна" код анаконди могу се срести само у извесним крајевима Јужне Америке. У Бразилији, на пример, где нема изразито сушних периода, анаконда преко читаве године не мења начин живота, јер она не обитава у мочварама које би могле пресушити, већ у језерима, рекама и већим потоцима на чијим обалама расте старо, сеновито дрвеће.

На сликама се види Мајк Салитис који се бави веома опасним послом. Он хвата џиновске змије за зоолошке вртове целог света.

НА ОВОЈ СЛИЦИ ВИДИМО ДА БОРБА ПОЧИЊЕ НА ЖИВОТ И СМРТ.

КАО МНОГО ПУТА, И САДА ЈЕ ХРАБРИ ЛОВАЦ ОСТАО ПОБЕДНИК. ОВА АНАКОНДА ЈЕ ВЕЛИЧАНСТВЕН ПРИМЕРАК. ПОСЛЕ БИТКЕ, ОН ПОНОСНО ПОСМАТРА КАКО ЊЕГОВИ ПОМОЋНИЦИ СТАВЉАЈУ ШЕСТ МЕТАРА ДУГО ТЕЛО ЗМИЈЕ У ЏАК ДА ОПАСНИ ТОВАР ОДНЕСУ У ЊЕГОВ ЛОГОР У ШУМИ.

НА ТРГУ СИРА

ПРОИЗВОЂАЧИ САВЕСНО ИЗМЕРЕ СИР ПРЕ НЕГО ШТО ГА ПУСТЕ У ПРОМЕТ.

Холандија је лепа и веома уређена земља, а њено богатство је можда највише у ваљаности њених становника. У њеној привреди знатан удео има рибарство, затим термоелектране, рудници угља, сточарство, а надалеко су чувени сир и други млечни производи.

Град Алкмар веома је познат по развијеној трговини пољопривредним производима. Сир из Алкмара чувен је у целом свету. Ко посети овај град погрешиће ако не посети трг са сиром. Сваког петка од маја до септембра посетиоцу се пружа сликовит призор: сир се продаје под ведрим небом. Захваљујући својој развијеној индустрији, Алкмар, тај веома живи стари холандски град, постао је центар целокупне холандске млечне индустрије. Око 2 милиона људи из округа бави се овим послом. Годишњи промет износи око 200 милиона килограма сира, затим 293 милиона килограма кондензованог млека, 90 милиона килограма бутера и 62 милиона килограма млека у праху. Године 1959. око 43 милиона килограма холандског сира увезено је у Немачку.

НОСАЧИ СИРА ИЗ АЛКМАРА НАЈВИШЕ СУ СЛИКАНИ ХОЛАНЂАНИ. ХИЉАДЕ ГЛЕДАЛАЦА ПОСМАТРА ИХ КАКО БРЗО ПРЕНОСЕ СИР, А МНОГИ ПОСМАТРАЧИ УПЕРЕ СВОЈ АПАРАТ У ЊИХ ДА БИ ПОПУНИЛИ ЗБИРКУ СВОЈИХ ФОТОГРАФИЈА.

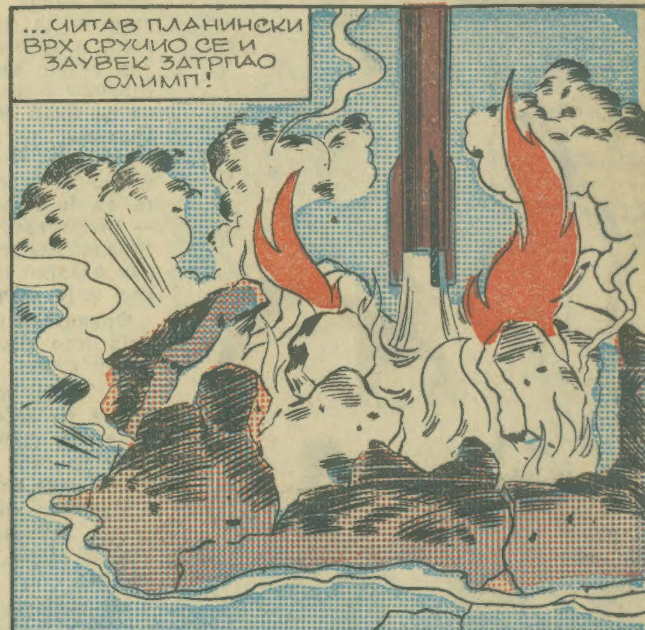
НИЈЕДАН ТРГ СИРА НИЈЕ БЕЗ ДЕЦЕ. НА СВЕ СТРАНЕ ЧУЈЕ СЕ УЗВИК: ХАЛО, А СИР СЕ КОТРЉА КАО ШТО СЕ ВИДИ НА СЛИЦИ ДО ОДРЕЂЕНОГ МЕСТА.

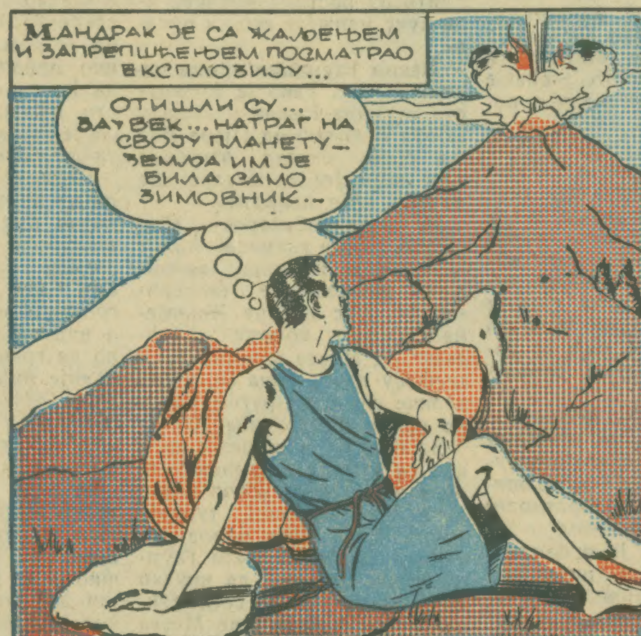

ХОЛАНДСКЕ ШКОЛСКЕ ВЛАСТИ ЧЕСТО ИЗВОДЕ ОЧИГЛЕДНУ НАСТАВУ ЗА ДЕЦУ ДА БИ СЕ УПОЗНАЛА СА ПРОИЗВОДЊОМ ОВОГ ВАЖНОГ АРТИКЛА. ОВДЕ ВИДИМО ДЕЦУ ОДУШЕВЉЕНУ ПРОМЕТОМ СИРА НА ПИЈАЦИ.

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

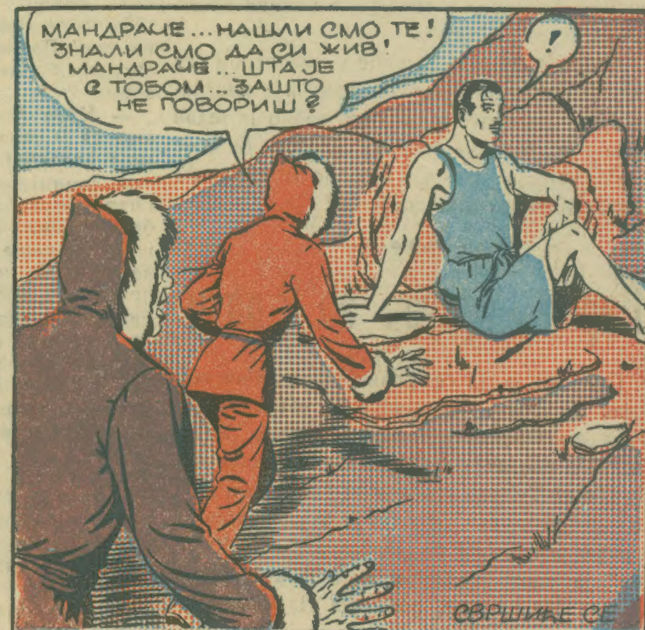

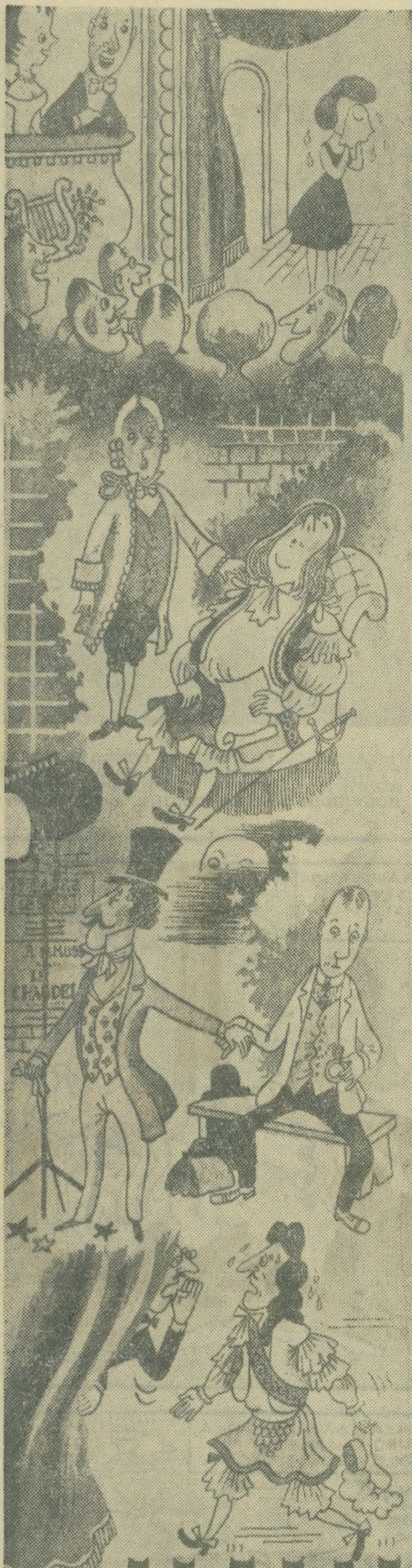

СВРШИЋЕ СЕ

СТРАХ ОД ПУБЛИКЕ

МНОГИ УМЕТНИЦИ ИАКО СУ СЕ ЧЕСТО ПОЈАВЉИВАЛИ ПРЕД ПУБЛИКОМ НИКАД НИСУ МОГЛИ ДА СЕ ОСЛОБОДЕ ТРЕМЕ А МАЛИ БРОЈ ЈЕ ОНИХ КОЈИ НЕ ЗНАЈУ ЗА ЊУ. — ШТА РАДЕ ГЛУМЦИ КАДА ИМ СЕ „ЗАВЕЖЕ“ ЈЕЗИК А ПАМЋЕЊЕ ИЗНЕВЕРИ. — ТРЕМА КАО ПОДСТИЦАЈ. — ИСКУСНИ ДРАМСКИ ПИСЦИ НИКАД НА ПОЧЕТКУ КОМАДА НЕ СТАВЉАЈУ ГЛУМЦИМА У РУКЕ ПАРЧЕ ХАРТИЈЕ ДА СЕ НЕ БИ ВИДЕЛО КАКО ИМ РУКЕ ДРХТЕ.

Готово сви глумци, па и они највећи, имају трему. Она може бити слабија или јача, трајати дуже или краће време — али је увек ту. Изузетни су примери глумаца који никад нису имали трему као Коклен стрији, чувени француски драмски првак и креатор улоге Сирана де Бержерака. Глумац Жан Јонел који га је познавао, прича да је Коклен имао „челичне живце“ и могао, кад је уморан, да између два чина заспи и хрче иза кулиса. Његов стари лакеј му је увек спремао фотељу и није смео да га буди све док не дође тренутак да га позове на позорницу. Пошто би га опоменуо да је на њега ред, слуга га је подсећао на улогу — рецитовао прва два стиха тираде. Коклен је још мамуран излетао на бину али никад није погрешио.

Француска глумица Симона која исто тако није знала за трему каже:

— Трема долази кад мислимо на себе. А ја, чим изађем на сцену више не мислим на себе и престајем да будем оно што сам.

Многи глумци сматрају да трему изазива рђаво здравствено стање, брига и неспокојство.

Ни најразумнија убеђивања нису у стању да помогну глумцима да се смире. Трема је својствена преосетљивим особама. Сара Бернар ју је целог живота осећала и сматрала је чак то осећање као особено својство свог позива. Није редак случај да за време целе представе цвокоће зубима. Критичар Франсис Сарсеј је ишао чак тако далеко па је тврдио да је Сара Бернар баш захваљујући треми имала свој чувени метални глас који пролази између стиснутих зуба. Она је ипак била довољно паметна и вешта да ману које се није могла ослободити, претвори у врлину.

Друга славна француска глумица Рашел — онесвешћивала се пре сваке премијере. Теофил Готје је то приписивао њеној одвратности према новим комадима.

Лисјен Гитри је признавао да се пред сваку премијеру осећа као почетник. Када му је композитор Диверноа после премијере комада „Жаклин“ рекао са дивљењем: „Мајсторе, какав божанствени мир! Да знате колико вам завидим!“ Гитри му је одговорио:

— Када бисте само знали шта се у ствари крије испод моје шминке!

А доцније чим комад почне Гитри је заборављао на себе, смиривао се и концентрација га више није напуштала до краја комада. Чак се и прославио због тога како је спасао глумца Франсеса који је у једном комаду Анатола Франса наједном заборавио своју улогу. Лисјен Гитри је стао испред њега, окренуо леђа публици и подражавајући његов глас изговорио цео текст. Гитри је волео понекад и да се нашали на рачун онога ко има трему. Једном приликом када је нека глумица погрешно рекла „нашла сам зеца у библиотеци“ уместо „нашла сам књигу у библиотеци“ Гитри јој је смирено одговорио:

— Честитам на успешном лову, госпођо!

Према једној француској савременој статистици 99 одсто глумаца имају трему. Доктори Хартенбер и Воавенел сматрају да се она може само ублажити али никако излечити.

Мадлен Робинсон се тресе увек када се појави на позорници. Због тога што су јој руке толико дрхтале да није могла да запали цигарету Андре Сусен је изменио детаљ на почетку комада „Велика једноставна девојка“ — цигарету јој пали партнер. Услед тога што јој дрхте ноге у првом чину она никад не сме да носи високе потпетице.

Да би умањили и прикрили трему на почетку комада неки глумци и глумице трљају руке, гњече марамицу, подбоче се, тресу рукама, притисну прстима ноздрве или вуку манжете својих рукава.

Неким глумцима трема одузме и глас. Тако је француска глумица Режан у комаду „Доба љубави“ од Пјера Волфа услед страха изгубила глас који јој се читаве две недеље није повратио.

За своју докторску тезу „Психологија глумаца“ Андре Вилиерс је извршио занимљиве физиолошке експерименте: пулс глумца Жилијена Бертоа у комаду „Свећњак“ од Мисеа износио је на почетку првог чина 88, после велике сцене у другом 128, а на крају трећег чина 100.

За глумца је најнезгодније ако га грешка у памћењу задеси на почетку неког монолога. На недавној турнеји трупе Жана Луја Бароа догодило се француском глумцу Жаку Дакмину да никако није могао да се сети текста песме Алфреда де Мисеа „Сети се“. Дакмин је покушао да буде духовит и обратио се публици:

— Опростите, али никако не могу да се сетим речи „Сети се“ — у том је вешто зашао за кулисе, погледао текст и вратио се.

Глумци се на разне начине сналазе кад им памћење затаји. Неки импровизују а неки оду иза кулиса да прочитају текст. У најтежим случајевима спушта се завеса. На шест стотој представи комада „Када дођу деца“ од Андре Русена Габи Морлеј је усред једне дуге реплике изгубила памћење и представа је морала бити прекинута.

Што је постајала популарнија и чувенија Мадлен Робинсон је осећала све већу трему али се исто тако све боље сналазила. Када је у једном комаду заборавила текст она се оштрим гласом обратила свом партнеру: „А онда?“ Њено самопоуздање је изгледало тако убедљиво да је публика невољу пренела на њеног партнера.

Трема може да утиче не само на речи глумаца већ и на њихове поступке. Диверноа бележи случај једног глумца који се пред почетак представе толико препао да је узео још један шешир мада је већ један имао на глави. Када се појавио на сцени партнер се једва уздржао од смеха. Да би га упозорио на грешку обратио му се:

— Ставите шешир на главу, господине!

Примедба је изазвала буру смеха код публике која је сматрала да је реч о успелој шали.

Постоје небројене анегдоте о треми чувеног Шаљапина. Једном приликом је пред саму представу ушао у ложу свог пријатеља Кедрова и признао му дрхтећим гласом и са мртвачким бледилом на лицу:

— Не могу да певам, грло ми се свезало у чвор, ниједан глас неће да ми изађе.

Карте су морале да буду враћене публици која је већ очекивала почетак представе. То је једна од оних фамозних „уметничких болести“.

Познати француски комичар Буфе се услед треме знојио за време представе тако да је пресвлачио кошуљу после сваког чина. Бланш Пјерсон је готово пре сваке представе повраћала, а Адријен Лекуврер су морали да освешћују у њеној гардероби. Комичар Луј Думен, бивши секретар Александра Диме оца, једном приликом се извинио публици под изговором да ће се онесвестити и заиста неколико тренутака касније, усред представе „Тартифа“ срушио се на под.

Некипут сасвим незнатна ствар проузрокује трему. За време фестивала француско-америчког пријатељства 1917. године славни композитор Сен Санс свирао је пред огромном масом у Трокадеру и наједном почео неочекивано да греши. То му се никад раније није догађало. Касније је објаснио да је свему био узрок један сунчев зрак који је играо по његовим прстима и диркама.

Мадлен Робинсон услед треме уопште не чује свој глас а Молијер се једном приликом био толико уплашио када је глумио пред Лујем XIV да је после првог чина изјавио како се уопште не сећа шта је говорио.

Најчешће се пред премијеру глумцима, ради освежења, препоручују лаке физичке вежбе и шетње кроз шуму. Али свако од њих има и свој „рецепт“ за умирење: Мишлен Буда је вршио куповине за породицу и комшилук по радњама, Јан Лонел одлазио пешице у позориште, Мадлен Робинсон ишла у Лувр а Лисјен Гитри је цело пре подне проводио по музејима а затим се тако споро сам шминкао да никад није дочекао почетак представе спреман.

Певачи радо узимају алкохол пред одлазак на бину што им се често горко освети. Француски певач Дименсил и певачица Лагер су пили и по неколико боца шампањца. По томе је нарочито била позната Лагерова из Велике опере тако да је публика назвала представу „Ифигенија на Тауриди“, у којој је она певала, — „Ифигенија у Шампањи“.

★★★★★★★★★★★★

Као месечари

Људи често пристају да се са њима учини свакојака шала само ако се претходно и сами за то заинтересују. Слично се догодило недавно у Милану, кад је са телевизијске станице јављено следеће: „Свако ко дође у наш студио обучен у спаваћу кошуљу и са запаљеном свећом у руци добиће награду. При додељивању награде водиће се рачуна о оригиналности одеће и свеће и о брзини којом се стигне до студија“.

Двадесет минута касније у миланском студију се нашло 37 лица одевених као месечари. Прву награду, телевизор, добио је један црквењак. Његова спаваћа кошуља била је оперважења златом а у руци је држао свећњак са 40 запаљених свећица.

Париз - Тулуза за 7 сати

Познато је да су француски возови најбржи на свету. Однедавно је уведен један нов воз у Француској, који је назван „Капитол“. Он прелази растојање од 713 километара, Париз-Тулуза, просечном брзином од 102 километра на сат. Другим речима, 713 километара превaљује за седам часова. „Капитол“ је само један од француских брзих возова. На пример, релација Париз-Лимож прелази се по 115 километара на час, односно за 3 часа и 28 минута.

★★★★★★★★★★★★

Некад и сад

Према једној анкети коју је спровео амерички архитект Валас Харисон, седишта у концертним и позоришним дворанама су постала тесна за америчке мушкарце. У европским оперским салама, прављеним још у XIX веку — иако је акустика беспрекорна — седишта од 46 са 48 сантиметара више не одговарају Американцима. Потребна су већа — од 56 са 61. Према томе закључак архитекте Харисона је да треба градити за једну трећину веће дворане да би се сачувао исти број седишта.

Што се тиче жена, изгледа да ствар стоји обрнуто. За њих би се чак могла правити и мања седишта, па према томе и мање сале.

„Морске змије“ у каналима

Једна западно-немачка фирма конструисала је нов тип брода који ће пловити каналима. Почев од покретних елиса инсталираних на два краја, читав брод је начињен од делова који су покретни на саставцима и омогућују да плови и кроз кривине канала као права „морска змија“.

Овај нови брод ће бити 162 метра дуг а 9 метара широк и постизаће брзину од 7 км на час чак и под теретом од 3.000 тона. Његова изградња стајаће 25 одсто мање него изградња три моторна брода од по 100 тона носивости а биће довољна екипа од свега 4 или 5 људи.

Ова немачка фирма се нада да ће бродови ове врсте изазвати праву револуцију у трговачкој морнарици.

ДВЕ БОЛНИЧАРКЕ или СКОК У СМРТ

Били су уморни од дугог пешачења узбрдо и сва петорица, чим је вођа патроле у поноћ дао застанак, легли су на траву још влажну од скорашње кише. Само је болничарка Марија, забринута сазнањем да шумама лутају разбијене четничке групе и вод немачких војника, била много обазривија. Стално се освртала и загледала у помрчину. У једном тренутку је приметила како се закржљала смрека, крај стазе којом су ишли затресла и како наједном погурене фигуре као да израстају из грма. Није стигла ни да крикне а неко јој је притрчао с леђа и затворио шаком уста.

То је, управо, био почетак изненадног напада у коме је малобројна патрола Лесковачког одреда била савладана и без употребе оружја.

Међу свезане борце стала су те мајске ноћи 1944. године два официра: четнички капетан и немачки поручник. Тражили су од њих податке о томе где се налази одред.

Марија није хтела да каже ништа. Ћутали су и њени другови. Држали су се пркосно.

Љут због неуспеха, четник је наредио да се одмах стрељају сва петорица.

Марију су одвојили, одвезали и повели у правцу Оругличке стене која се окомито спуштала у реку. Када су стигли на сам врх четнички официр је наредио да седне.

„СА МНОМ ИЛИ У ПОНОР“

Немоћна да ишта учини, Марија је гледала тамни понор испред себе одакле је допирао хук реке која се ломила о стење.

— А сада бирај, црвена лепотице! — рекао је четник показујући руком бездан. — Или ћеш у понор, или са мном...

Марија се стресла при помисли да ће заувек остати у вртлогу и трунути у њему. Није се мицала, седела је нема, избезумљена.

— Говори, шта чекаш!

Глас као да је ошинуо Маријину свест.

— Изабрала сам — одговорила је девојка кратко показујући погледом у бездан — тамо ће ваљда бити лепше! — додала је одгурнувши од себе одвратног човека који је управо хтео да пребаци руку преко њеног рамена.

Четник је опет пришао девојци, а она је прикупила снагу, сагла се и зарила зубе у његову одвратну руку.

Капетан је јаукнуо од бола, зграбио девојку за плетенице и одвукао је до ивице провалије. Да ли је имао намеру да је само заплаши или гурне у бездан, Марија о томе није размишљала. Уздигнуте главе ка звезданом небу она је одједном имала само утисак да неко трчи ка њој. И није се преварила. Био је то немачки официр. Пришао је сасвим близу, на дохват Маријине руке. Нешто се договарао с четником. А она је инстинктивно подигла обе руке, хитро зграбила обојицу за опасаче и скочила са стене повукавши и њих са собом.

КРОЗ БОДЉИКАВУ ЖИЦУ

Сутрадан, у рано јутро, док су два Немца силазила са планине да би обавестили своју команду о догађају прошле ноћи, Лесковачки одред је раскаљаном стазом грабио узбрдо. Успут је хватао четничке групе које су лутале шумама и брда су вазда одјекивала од пуцњаве.

У први сумрак када се све умирило, одред се свио у колону која је завијугала зеленим падинама изнад села на левој обали Ветернице. Ту су сазнали од сељака многе појединости о страдању другова из патроле. Четници су пронели вест да је међу петорицом стрељаних био и командант одреда Светислав Стојановић.

На крају засеока колона је за тренутак стала. Између камените обале и пута налазила се висока, бела двоспратница опасана рововима и жичаним препрекама. Патрола коју су четници ухватили имала је задатак да испита прилазе тој згради.

Командант је најистуренијим деловима наредио да заузму положај на другој обали речице. Само тројица су продужили да иду јарком крај пута. Испред њих је на друму наједном запрашио митраљез и они су пузећи ушли у врбак. У исти мах су заштектала још два митраљеза и прорешетала лишће младих врба.

Борба се распламсала. Непријатељ је упорно бранио прилазе. Требало је зато најпре уништити истурени митраљез испред зграде.

Команданту се очевидно журило. Причврстио је опасач на коме су висиле ручне гранате и окренуо се своме заменику:

— Отпузаћу до митраљеза, штити ме ватром.

— Тешко ћеш тамо стићи. Зашто баш ти? Да покушамо нешто друго.

— Ништа друго, штити ме — наредио је командант кратко и почео да пузи.

Болничарка Јелена пошла је за њим. Приметивши је, командант јој нареди да се врати. Први пут откако је у војсци она је прекршила наређење: продужила је да пузи за њим да би му се, како је рекла, нашла у случају ако буде рањен.

Испод бодљикаве жице се пружао канал којим је текла вода дубока око пола метра. Командант се окренуо на леђа, пресекао жицу и зачас се нашао у каналу.

Са зеленог брежуљка, из непосредне близине, тукао је митраљез. Командант се окренуо на бок, откачио бомбу и бацио је на горе. Комади митраљеза су се разлетели на све стране а делови грудобрана докотрљали се чак до њега и затрпали га.

— Команданте, команданте — звала га је шапатом болничарка.

Њен позив остао је без одговора, али је земља којом је био покривен почела да се осипа. „Жив је, значи“ — закључила је Јелена и почела да разгрће свежу земљу помажући му да се извуче.

После су каналом, кроз воду, дошли до дворишне капије.

— За мном! — наредио је командант потрчавши преко чистине ка улазним вратима.

Обоје су улетели у зграду и приљубили се уза зид тамног степеништа.

БОРБА ИЗБЛИЗА

Један немачки официр који се вукао поред зида приметио је девојку када је улетела у зграду. Иако без оружја јурио је за њом. Јелена га је инстинктивно осетила и у тренутку кад је испружио руку да је шчепа за врат дочекала га је оштрицом ножа.

Одахнула је са олакшањем, али је ситуација још била тешка и неизвесна: требало је уништити митраљез на спрату.

Тек што су закорачили уз степенице, одозго су се зачули кораци: неко је силазио. Припијен уза зид, командант је притиснуо обарач на пиштољу. Чула су се само два пуцња и два тела су слетела низ степенице.

Командант је пошао ка излазу а за њим и Јелена. Код угла су за тренутак стали.

Захваћени паником, непријатељски војници су почели да излазе из ровова али су многи већ одмах били рањени.

БЕЛА ЗАСТАВА НА ГРУДОБРАНУ РОВА

Са прозора првог спрата, одакле је штектао митраљез, чула се команда немачког официра да се војници врате на положај. Дисциплиновани, они су силазили натраг у ровове.

Плочник у дворишту био је прекривен лешевима.

Откачивши бомбу командант је хитнуо кроз прозор. Јелена је учинила то исто и погодак је био потпун.

— Сад треба дати знак за јуриш! — рекао је командант.

— Па хајде — нестрпљиво је додала девојка.

— Не могу, рањен сам у руку.

Јелена је скинула блузу и завила му чврсто рану, онда извукла ракетни пиштољ усправила се и притиснула ороз.

Ракета се винула увис.

Неколико минута касније, на грудобрану рова појавила се бела застава у знак предаје.

РЕПОРТАЖЕ ПОТИСКУЈУ РОМАНЕ

Мада су Сједињене Америчке Државе по пространству много веће од Енглеске, на острву је прошле године издато више књига него у Америци. Однос је приближно овакав: 17.794 према 12.069. Ипак обе земље имају нешто заједничко: репортаже о стварним и актуелним догађајима потиснуле су романе. Према статистици о „бестселерима“ види се да је у обема земљама штампано двапут више оваквих књига него романа.

СВЕ ЧОВЕКА ЗАНИМА

Градска општина Париза одлучила је да старе гвоздене ограде на степеницама подземних железница уклони и замени их другим савременијег облика. Око стотину ових старих „гелендера“ продато је по хиљаду и две хиљаде нових франака. Купци су били већином музеји, али једну такву ограду купили су француски радници који истражују нафту у Сахари. Поставиће је у пустињи да би их подсећала на родни град. Преостало је још око стотину ограда — петнаест ће бити сачувано за успомену на Париз почетком овог века, а ако се за преостале не би јавили купци, оне ће бити продате као старо гвожђе.

МОЖДА МОЖЕ

У борби против изазивача заразних болести Француска свакако предњачи: прави „стерилизоване банкноте“. Хартији се дода неко дезинфекционо средство које уништава бактерије и микробе, после дужег промета нагомилане на банкнотима.

СВИМА ПРИЈАТНО РЕШЕЊЕ

Од 70 радника једне мале фабрике близу Нансија седморица су се венчали истог дана. Директор се замислио: „Сваки од њих ће позвати још десеторицу својих другова на весеље — значи сви ће изостати с посла“. Нашао је зато једноставно, свима пријатно решење: свадбени дан прогласио је за плаћени празник и фабричке капије су ујутру остале затворене. У знак захвалности директор је позван на свих седам венчања.

ЗМИЈА ЧУВАР АУТОМОБИЛА

Ниједно техничко средство не спречава крађу као наш „заштитник аутомобила“ — тврди у својој реклами једна фирма из Калкуте. Онима који су јој се обратили за помоћ понуђене су „гарантовано неопасне змије“ од два метра дужине. Препоручено је да се змија стави на седиште возача и продавац гарантује да кола остају неприкосновена. Свој аутомобил он често оставља тако осигуран на улици, и то незакључан, и ниједном му није био украден.

ВОЈНИК С БЕБОМ

Тиберио Пасамонти је пре неколико дана отпуштен из војске и стално је код куће да би се старао о свом детету док му жена не оздрави. Средином јануара био је на одмору у Риму и тада му се жена разболела. Пошто није имао код кога да остави дете, понео га је са собом у касарну у Пешијери. Изненађеном команданту рапортирао је каква га је невоља задесила а он је изрично забранио да одојче остане у касарни. Одмах се заузео да оно буде примљено у матерински дом у Виценси, а оца је преместио у тамошњу касарну да не би било сасвим одвојено од родитеља. Неко се случајно сетио једног италијанског закона по коме се очеви, у изузетно тешком положају, ослобађају војне обавезе и Пасамонти је пуштен из армије.

АКО ЖЕЛИ

На улазу у Њујорк постоји прави француски дворац. Заиста, камен по камен пренесен је из Француске 1928. године и поново саграђен исти у Јерохоу, у Лонг Ајленду. Богата удовица Мичел Керин, која је пре кратког времена умрла у 76. години, поклонила је свој дворац америчкој влади с тим да он постане резиденција америчког делегата у УН.

ПОСЛАЛИ ЈОЈ МЕТЛУ

Суда Ведингтон, домаћица из Пиквила у Канзасу, жалила се често што су градске улице прљаве. На то јој је дирекција за градску чистоћу одговорила писмом и — метлом. Изненађена домаћица је прочитала: „Немамо нажалост довољно новца да најмимо више чистача улица, али можемо ипак да вам изађемо у сусрет — метлом коју вам шаљемо почистите простор испред своје куће сами“.

КАО У ДОБА СТАРИХ ПОМОРАЦА

Филателистички часопис „Пошта за цео свет" одлучио је, 1897. године, да задиви своје читаоце саопштењем о необичном поштанском сандучету које је у XVII веку постојало „у непросвећеној Африци". Часопис је, наиме, објавио исечак из књиге Адама Олеарија „Путовање на исток". Оно о чему је писао Олеарије заиста је у то време изгледало као нечувена реткост. На половини пута из Европе у Индију, на Рту добре наде — у то време Суецки канал још није постојао — „Холанђани имају на обали нарочито место и један камен под који стављају писма да би други Холанђани пролазећи касније туда били извештени о њиховом путовању и доживљајима, одакле су дошли и куда даље плове и шта им се необично догодило".

Прошло је више од пола века од објављивања овог кратког чланка и два века од путовања Адама Олеарија, а ипак се још и данас, у 20. столећу, могу наћи слични „поштански сандучићи".

Године 1946. неки Џон Колдвел кренуо је на малој јахти „Многобожац" на смело путовање из Панаме у Аустралију. Колдвел није желео да тим својим подвигом задиви свет. Он је једноставно веома много волео своју жену која је живела у Аустралији, а није имао друге могућности да те прве године после рата отпутује до ње. Причу о свом заиста херојском подухвату објавио је касније у књизи „Очајничко путовање". Ми ћемо се, међутим, ограничити само на делу који се односи на необичне поштанске сандучиће.

Пловидба се отегла. Кад је морски Робинзон пролазио поред острвља Галапагос сетио се поштанског сандучета које су ту некад поставили ловци на китове. Ево како га је Колдвел описао:

„Када би се било какав брод враћао кући он би обавезно покупио писма која су лежала у сандуку на обали. Сада, уместо сандука, стоји буре. И у наше време рибарски брод који плови на североисток или било која друга лађа коју пут води на континент, узима из бурета сву кореспонденцију и предаје је на пошту у Панами или Сан Дијегу. И мада то звучи невероватно, та писма — с маркама или без њих — стижу раније или касније онима којима су упућена.

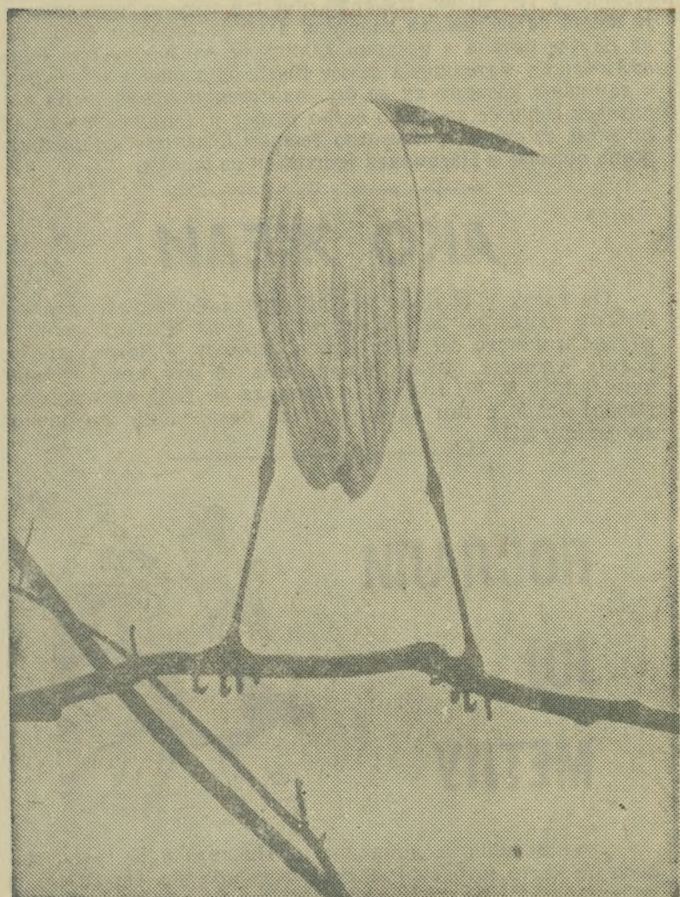
Дуго је пловио одважни Колдвел од Галапагоса до Аустралије борећи се са стихијом. И када је дошао свом дому, дознао је да је његово писмо остављено у бурету стигло пре њега и најавило његов долазак. Тако се поштанско „сандуче" на Галапагосу — прави поштански фосил — сачувало до наших дана.

Филм у авиону

Америчке ваздухопловне компаније почеле су да приређују филмске представе у авионима који саобраћају на дугачким линијама. Циљ је да се путницима одврати пажња од вожње и пружи разонода па ће се зато приказивати искључиво филмови пријатне садржине. Писцима сценарија је нарочито препоручено да у драме не уносе авионске несреће.

ЧАПЉЕ СУ ЛЕПЕ ПТИЦЕ

ОВА ЧАПЉА ИЗГЛЕДА ВИШЕ КОМИЧНО НЕГО ВЕЛИЧАНСТВЕНО. ЗАУЗЕЛА ЈЕ ДИВНУ ПОЗУ — ДРЖИ СЕ ЧВРСТО КАНЏАМА ЗА ГРАНУ.

На сликама се виде чапље које су иначе лепе птице. Има их више врста, а прекрасно перје беле чапље (Casmudoius albus) служи као врло цењен украс за жене. Бела чапља живи у јужној Европи, Африци и Азији.

У погледу начина живота све чапље су једнаке, а живот сиве чапље (Ardea cinerea) може да послужи као пример целог рода. Задржава се у свим водама: од мора до планинског потока. Једино тражи да је вода плитка, зато се може видети у барама, јарковима и локвама. Радо се одмара на високом дрвећу. Сива чапља је најплашљивија од свих сродних врста: плаши је сваки грм, а човек још кад га из далека угледа. Тешко је надмудрити стару чапљу, јер обраћа пажњу на сваку опасност. Чапље се хране рибом, жабама, змијама, мишевима, раковима, шкољкама и глистама, легу се у друштву, у насељима, у којима има 15 до 100 па и више гнезда. Сиви соко, велике сове и велики орлови, нападају сиве чапље. Кад су ухваћене, лако се припитомљавају ако их хранимо рибама, жабама и мишевима.

»Скромна«

О Марији Калас, оперској певачици, композитор Ђан Карло Меноти испричао је следеће:

— Пре неколико година замолио сам славну певачицу да учествује на фестивалу у Сполету, у Италији. Понуда, изгледа, није била непријатна примадони, али је поставила неке захтеве:

— Најпре, не морате да ангажујете неког чувеног тенора, јер људи хоће првенствено да чују и виде мене;

— Затим, није потребно да издате велики новац за декор из простог разлога што публику једино треба да привлачи мој глас и

— Најзад, нема потребе да ангажујете неког чувеног диригента. Довољно је наћи само неког који уме да сачува меру, јер и обичан уметник зна кад треба истаћи певачицу.

РУЖНИ ПТИЋИ ЧАПЉЕ СКРИВЕНИ У ГНЕЗДУ ПОД ОКРИЉЕМ РОДИТЕЉА ПОСТАЋЕ ЈЕДНОГ ДАНА ДИВНЕ ПТИЦЕ ОДЕВЕНЕ У ПРЕКРАСНО МЕКО ПЕРЈЕ.

Ноћу кроз Панамски канал

Кроз Панамски канал ће први пут запловити бродови ноћу кад снажна флуоресцентна светла буду уграђена у зидове устава. То ће знатно убрзати саобраћај бродова сваког дана све живљи у овом делу света.

*

Земља се гоји

Према геофизичару Дику, обим земљине лопте сваке године је већи за пола милиметра. Узрок ове појаве није разјашњен, али се претпоставља да би могао настати услед смањивања гравитације или услед промене у равнотежи Земљине масе и њеног омотача који је притискује.

*

Моторизована берба грожђа

Машина за брање грожђа, која може за један сат да уубере пет тона, конструисана је на америчком Корнел универзитету. Под руководством два човека вибратори са лозе кидају гроздове а затим конвејером преносе на паковање.

*

Тражи се...

Један британски министар и љубитељ позоришта тражио је недавно од произвођача да своје производе пакују у омот који не шушти приликом развијања. „Не постоји ништа горе него кад вас сусед на најинтересантнијем месту комада узнемири шуштањем хартије при отварању бомбоне или чоколаде".

ПРИРОДА СЕ БУДИ

Пре годину дана пренели смо чланак чувених природњака Џејн и Џона Џорџа о пролећном буђењу биљног света. Овај напис, из пера истог писца, скраћен за наше потребе, има исти општи оквир, али је тема из животињског света.

Дуго је трајао мутни и жалосни фебруар, и ветар потресао капке про зора а дебели покривач снега притискао земљу, устао сам једног дана од свог радног стола и пошао према вратима балкона. Тог тренутка нешто сам чуо: звучни зов велике сове одјекнуо је шумом. У мени, биологу, срце је радосно заиграло јер сам знао да је пролеће на прагу, упркос тмурном и злослутном времену у коме смо се налазили.

Тај крик живота говорио је да ће ускоро сова притиснути топлим телом јаја у гнезду из којих ће запијукати млади. Изнад њене главе још ће шибати ветар и посипаће је пахуљице, али зими је одзвонило. Птица неће напустити гнездо, јер ова грабљивица уводи у живот своје птиће кад се враћају прве селице и кад многи сисари доносе на свет своје неспретне младунце.

Сове ће се излећи у марту баш када се чворци врате у већем броју. Да би исхранили ненасите младунце, отац и мајка-сова мораће по пољима и барама да траже велику количину хране. На почетку, док је земља покривена снегом, неће је бити у изобиљу. Али, уколико дани одмичу, на земљи ће бити све више инсеката и друге хране. Птице селице, као да то знају, и број птића који се враћају своме дому повећаваће се у одговарајућој сразмери. Инсекти ће се пробудити на време да грицкају зелено лишће које тек почиње да се одвија, или, ако су паразити, храниће се настрљивицима који уђу у њихов животни простор не водећи рачуна о гостопримству.

Пошто се сова ућуткала огтишао сам до брежуљка. Ашовом сам отклонио снег и јесење иструлело лишће да откријем прве веснике пролећа. Угледао сам ситне зелене изданке и разне цветиће. Кад сам захватио ашовом земљу, приметио сам да је и у њој буђење наступило. У шароликој природи на то је час који се сваке године јавља са изванредном прецизношћу.

Дуго времена научници и ненаучници су веровали да се тај позив на нови живот догађа услед утицаја топлих пролећних дана. За последњих двадесетак година, међутим, биолози су доказали да је главни „будилник" светлост, а не топлота.

Чворак је био први међу птицама које су испитиване и природњаци су утврдили да он наставља своју врсту само с пролећа и то на позив светлости, а не под утицајем топлоте. Затворени у топлу собу преко зиме они су добијали младе у априлу као и чворци у слободној природи. Тада је извршен нови опит. Кад у децембру окрећа дан, у соби су паљења јака осветљења и догодило се да је већ после неколико дана мужјак мењао зимску одећу и „облачио" шарено, свадбено перјано рухо. Тако се догодило да су мали чворци дошли на свет крајем децембра, готово четири месеца пре уобичајеног времена.

Овакво понашање ове птице упутило је научнике да експериментишу и са другим животињама. Ласице, мали водени пацови, веверице, који се размножавају у пролеће, добијали су младе у зиму, чим је промењена светлост у њиховим вештачким скровиштима. Исто се постигло са овцама, козама, јеленима и неким другим сисарима. После тога, природњаци су се запитали: да ли то што важи за животиње, важи и за биљке?

Започела је серија нових експеримената који су потврдили њихове претпоставке. Биљке, које су у току ноћи осветљаване црвеном светлошћу, јер црвено је најзначајнија боја, пожуриле су да процветају неколико месеци раније. Оне којима је ноћ вештачки проузрокована касниле су према вољи научника.

Откриће да је светлост важна за репродукцију и цветање а не топлота веома је значајно и у науци и у практичном животу. Човек је постао господар извесних промена у природи — може да је сагображава својим потребама. Најлепше биљке или најкорисније поврће може да се гаји и да добије род у свако доба године а не само према њиховом природном циклусу.

Сваке године, крајем фебруара, ја чекам час када ћу да зачујем звуке који оглашавају ропац зиме. Њену смрт изазивају они исти светлосни зраци који буде нови живот. За оне у граду то је прва киша која долази после отапања снега.

Чим почне киша макар и по ноћи одлазимо до најближе шуме, огрезле у барицама, да присуствујемо као незвани гости свадбеним свечаностима саламандера. Продужени дани су пробудили из зимског сна и ове водоземце. Капљице кише као да су закуцале на прозоре њиховог стана, да им кажу како је дошло време за буђење. Касније, када сунце исуши барице, млади саламандери ће почети да удишу ваздух, јер су се оспособили да живе ван воде. „Ред вожње" њиховог доласка поклапа се са редом вожње одласка привремених вода.

Њихов изглед, који одговара формама животиња још предилувијалног доба, враћа нас на милионе година уназад, онда када су водоземци царевали на земљи.

Сићушна створења повући ће се у своје заклоне пре зоре. Следећа ноћ сакриће њихова јаја на гранчицама које су покриле барице. Опет се догађа највеће чудо у природи — настаје нови живот.

Писмоноше у неприлици

У сваком народу има чешћих и ређих презимена. Као што се код нас често сусрећемо са презименом Јовановић или Петровић, у Енглеској има много људи који се зову Смит. Али, у градићу Хендерсону, у Небраски, у САД, писмоноша свакодневно има неприлике, јер од 730 породица њих 698 носе презиме Фризен.

*

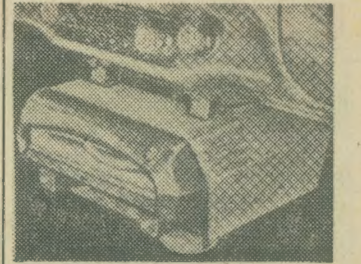
Кад би смо...

Када бисмо познавали друге тако добро као што познајемо себе, њихови поступци које највише осуђујемо, заслуживали би разумевање и праштање. — Андре Мороа.

*

Грамофон у аутомобилу

Да би се променила плоча на овом грамофону потребна је само једна рука. Плоча се убаци у прорез грамофона а све остало је аутоматски, чак се и одсвирана плоча уклања сама. Грамофон користи звучник радио-апарата и покреће га батерије од 6 или 12 волти.

*

Не клизе...

Тешкоће возача на залеђеном путу ће ускоро постати ствар прошлости. Нова течност којом се гуме попрскају брзо се стврдне и ствара заштитни слој преко гуме који омогућује вожњу и по наклизавијем путу. После сваког прскања може се возити 75 км по снегу, а ако је он влажан и каљав материја се истроши нешто брже.

Ситно али занимљиво

Напорна припрема

Сваке године одржава се трка осмераца на Темзи у Лондону, позната већ у целом свету. Екипе сачињавају студенти Оксфордског и Кембричког универзитета. Да би се за трку, која ће ове године бити у априлу, што боље припремили, студенти Оксфордског универзитета тренирају на специјалним чамцима. Нешто тежи и шири него обични они имају у средини једну ставу по којој се за време тренинга шета тренер и исправља грешке, а исто тако даје савете сваком појединoм веслачу.

*

Арабеска

У сликарству, арабеска значи фантастичне линије, што је настало као последица арапског стила — арабеске — стилизованог орнамента чији је најчешћи мотив акантус и палмета. У музици арабеска је назив за краћу, обично клавирску, композицију. Смисао је фигуративан. Извијанa линија у сликарству одговара у музици необичној мелодијској линији и ритму. Романски песници су водели поезију Истока а за музичаре је она представљала право откровење па су се на њој инспирисали поред других Дебиси и Шуман. У балету је арабеска фигура кад играч стоји на једној нози.

Кад воз носи име песника

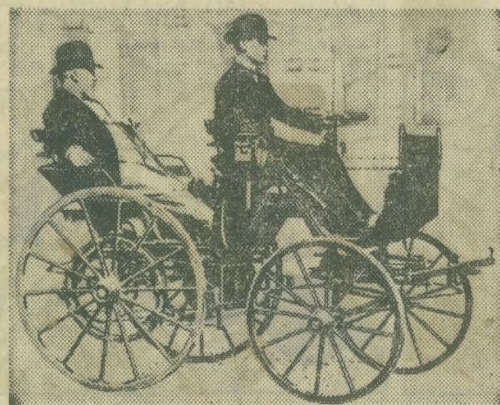
У Европи улице носе имена песника, а у Америци се тиме поносе и возови. Недавно је експрес Њујорк-Синсинати-Чикаго добио назив по великом америчком поети Џемсу Вајткомбу Рајлију. Путницима на овој прузи даје се књижица у којој се, поред Рајлијевог портрета налазе његове песме и стихови његових следбеника.

Рајли се родио истог дана кад је умро Едгар Алан По. Пошто је родно место Поа Бостон, очекује се да експресни воз Бостон-Балтимор добије његово име.

*

Чудна страст

Многи људи воле хладноћу, а има и оних којима не смета ни купање по снегу. Истина они морају на то да се навикну још од малена. На слици се виде људи којима не смета снег него леђ и они желе специјалном тестером да га отклоне да би се пошкасили у хладној води, јер, како они кажу, тек онда се добро осећају.

75-годишњи Демлер-Бенц

Први пут су угледане кочије без коња на улицама Стразбурга 1886. године. Те године је рођен и аутомобил. На задњем седишту је Готфрид Демлер, а испод његових ногу пуцкета мотор од једне коњске снаге, који развија максималну брзину од 18 километара на час. Прослава 75-годишњице Демлер-Бенца, настарије творнице аутомобила на свету, почела је 24. фебруара ове године отварањем нове репрезентативне грађевине у којој је смештен историјски музеј Мерцедес-Бенц. Од 1951. године до данас јединствену збирку старих аутомобила је посетило преко пола милиона људи.

Маска због оговарања

На фасади општинске зграде у француском граду Милузу одавно је постављен камени рељеф једне маске. Неупућени пролазник помислиће да је то само архитектонски украс, међутим рељеф представља копију некадашњег жига срамоте за оговарање. Судија је у давно време досуђивао казну: оговарач мора да прође кроз град са тешким оковратником на којем је висила оваква маска. Мушки зли језици тврде да се према судској архиви у Милузу може закључити да је у току столећа на ову казну осуђено много више жена него мушкараца.

Ако...

Дванаестогодишња Ивет Соваж мало се разликује од својих вршњакиња по изгледу. Оно што се на њој не види да је друкчије — то је њена велика наклоност према египтологији. Док се њене другарице занимају разним играма, она се удубљује у садржину књига о питањима из археологије.

Кад је једног дана радио-спикер објавио као последњу вест захтев да се заштити нубијско благо, коме прети опасност због изградње Асуанске бране, млада девојче се узнемирило: треба предузети све како би се сачувале пирамиде.

Не размишљајући дуго, Ивет је одлучила да организује прикупљање прилога. Резултат тог подухвата није био нарочит — прикупила је свега 12.045 старих француских франака. Али француске новине у којима се говорило о њеном подухвату, доспеле су и у руке египатског министра културе. Дирнут овим чланком, министар је предузео потребне кораке преко Унеска у Паризу.

Ивет Соваж је предала прилог принцу Садрудину Кану и после тога је одмах позвана да буде гост каирске владе. Пуна среће она се одазвала позиву и посетила Каиро и детаљно прегледала старе споменике Египта који су је толико заинтересовали.

Ако ускоро Асуанска брана буде давала више плодности народу Египта, нако нису порушени трагови прошлости — дуговаће се за то и малој Ивет Соваж, односно њеним осећањима према тим старинама.

ЗБОГ ЗАНИМАЊА

Немци су почетком 1944. ужурбано спремали ракетне рампе дуж Ламанша да би засули Британију хиљадама летећих бомби. Конструкција, распоред и све друго у вези са овим рампама чувани су као највећа тајна а сваки податак о њима био је од неоцењиве важности за савезнике.

Кроз стотине ситних канала и помоћу веза даноноћно су прикупљане информације о немачким операцијама. Скупљане у појединим обавештајним центрима у Француској оне су одатле преко нарочито поверљивих агената отпремане у Лондон, у главни штаб савезничких снага.

Жак Лагри је био један од њих. Пре рата универзални циркуски „уметник“ који се по потреби бавио свим и свачим, чак и дресирањем животиња, које је необично волео и које су га чудно слушале, он се после несрећног исхода француско-немачког војевања 1940. нашао са неким друговима у Енглеској где се међу првима пријавио за специјалне јединице. Британској обавештајној служби није требало много да схвати колико Лагријево познавање шест језика, акробатске вештине и општа сналажљивост могу да буду кориснији иза немачких линија него на фронту.

Овог пута, у касно поподне Лагри се није налазио у завидном положају. Све као да се заверило против њега. Пре непун сат примио је у малој обућарској радњи чика Пернела свежањ докумената о транспорту специјалних делова за немачке ракетне базе. И онда, тек што је изашао на степениште двоспратне куће, стигао је Гестапо, вероватно обавештен о састанку, да га ухвати на делу.

Времена није било за дуго размишљање. Више ношен инстинктом за одржањем него ма чим другим он се попео на таван тако рећи пред носем Немаца. Одатле се вратоломним скоком пребацио на кров суседне ниже зграде, па затим неким лифтом за угаљ до дворишта и преко великог зида одједном се нашао у зоолошком врту.

Док је сумрак падао а свим околним улицама пристизала кола са СС-овцима који су блокирали крај да им ретка птица не би умакла, Лагри је чуо отегнуто урлање звери које су управо хранили.

Пошто је обишао све излазе и видео да му свуда прети опасност од Немаца, а документа по сваку цену морају стићи до савезника, он је прибегао последњој колико оригиналној толико исто и опасној замисли.

Решио је да документа сакрије у једном од лављих кавеза, и ако успе да се извуче, једног од следећих дана дође по њих. У случају да га Немци ухвате и без докумената они нису могли знати да ли ова ипак нису неким другим каналом стигла у Лондон па су морали своје планове из основа да мењају, а то је за савезнике значило драгоцено добијање у времену.

Уздајући се у своје пријатељство са животињама Лагри се, видевши да у близини нема чувара, вешто спустио у велики ограђени простор у коме су се налазили лавови, који су, како се он надао, били сада сити од вечере и дремали. Док му је срце куцало јаче него када је излазио у циркуску арену, он је искусним оком пронашао најзгодније место да сакрије мали завежљај са документима.

Наместио је камен над скровиштем а један од лавова, неких пет метара иза његових леђа, почео је да се мешкољи надражен вероватно мирисом човека. Лагрија су прошли ледени жмарци. Лагано се окренуо и натерао себе да мирним кораком прође поред лава чије су га очи као две жеравице гледале из мрака.

Некако је стигао до зида, брзо се успентрао уз гвоздене лествице и опет нашао у самом врту.

Са јужног зида зоолошког врта спустио се на улицу нешто око поноћи када му се учинило да су се страже у околини смениле.

Неком лудом срећом успео је да се провуче и да остатак ноћи проведе у другом делу града.

Немци, пошто су детаљно претресли цео кварт у коме су веровали да се крије шпијун, најзад су дигли блокаду.

Две вечери касније неколико сенки је прескочило нечувани зид зоолошког врта, прошло брзо преко алеја које су водиле у кавезе са лавовима и спустило се у ограђени део који је имитирао природно афричко земљиште. Мирно прошавши поред лавова дубоко уснулих од средства за спавање које им је у малим лоптицама са месом претходног вечера сервирао један миран посетилац, извадили су драгоцена документа.

Неколико дана касније Лагри се шетао Пикадилијем сасвим сигуран да бар за једно дуже време не жели да види лава ни на слици.

ЦЕПЕЛИН

НИЈЕ ЦЕПЕЛИНОВ ПРОНАЛАЗАК

У јулу 1900. године листови целог света донели су узбудљиве извештаје о „немачком ваздушном чуду“: на Боденском језеру у близини градића Фридрихсхафена извршене су прве пробе првог дирижабла који је конструисао шездесет и двогодишњи проналазач Фердинанд Цепелин. Два мотора од по 16 коњских снага омогућили су да дирижабл развије брзину од 25 километара на час.

Тако је граф Цепелин, генерал-лајтнант виртембершког краља, постао национални јунак кајзеровске Немачке. Да ли је потребно подсетити читаоце да је тридесет година пре лета првог „цепелина“ руски учитељ из Калуге Константин Едуардович Циолковски објавио свој рад „Теорија и опит аеростата“? Царска влада не само да није подржала пројект великог руског проналазача, већ је одлучно одбила да му пружи новчану помоћ да изради модел. Те чињенице су добро познате. Међутим, ниједан лист није ни једном речи поменуо не само Циолковског, већ ни другог проналазача, Давида Шварца, чији је апарат послужио као узор Цепелиновом дирижаблу.

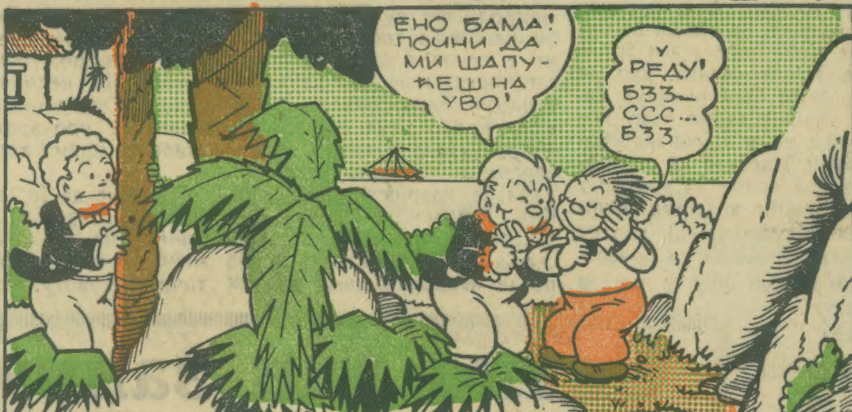
Међутим, Давид Шварц, аустријски држављанин, а по реклом Мађар, још 1893. године добио је патент на балон са алуминијумским омотачем за летилице. Као и Циолковски, Шварц није имао новца неопходног за остварење своје замисли. Тек кад се за његов проналазак заинтересовао неки сопственик фабрике алуминијума у Немачкој, Шварц је могао да настави започето дело. Тринаестог јануара 1897. године Шварц, који се у то време налазио у Бечу, добио је дуго очекивани телеграм из Берлина да је конструисање дирижабла по његовом нацрту завршено. Проналазач је ликовао: његов четворогодишњи труд уродио је плодом. Међутим, није му било суђено чак ни да види своје дело: истог дана Шварц је напрасно умро од излива крви у мозак.

Али, Шварцов дирижабл ипак је полетео. Исте те године, 3. новембра, летилица се попела на одређену висину. Само, због недовољно вештог управљања, дирижабл је при спуштању, услед јаког налета ветра, ударио о земљу. Уплашени пилот спасао се искакањем, али је зато од дирижабла остала само гомила парчади. Неколико дана касније „Лајпцишке илустроване новине“ писале су: „Ако је судити по пробном лету, чија се, катастрофа по мишљењу стручњака објашњава не принципима конструкције, онда Шварцов модел треба признати за прави дирижабл. Лош резултат објашњава се само тиме што је управљање било поверено технички неискусном човеку“.

У шареној гомили света која је на дан лета Шварцовог дирижабла испунила поље Темпелхоф крај Берлина, међу официрима немачког генералштаба, налазио се и Фердинанд Цепелин. Прошло је неколико месеци и граф је обавио један за себе веома уносан посао: исплатио је удовици Давида Шварца 15.000 марака, а за то је у замену добио право неограниченог коришћења Шварцовог патента. Поред тога, Цепелин је обећао да ће јој дати још 300 хиљада марака после одређеног броја успешних летова будућих ваздушних лађа „Друштва Цепелин“. Почев од 1906. године из бродоградилишта Фридрисхафена стали су да излазе цепелини један за другим. Они учествују у операцијама у првом светском рату, прелећу океане, лете на међународним ваздушним линијама све до 1940. године.

Цепелиново име ушло је у све енциклопедије и биографске лексиконе света. Неоспорно, он је уложио много труда да би присвојио славу творца цепелина. Али, та слава је купљена. Она у ствари припада Давиду Шварцу.

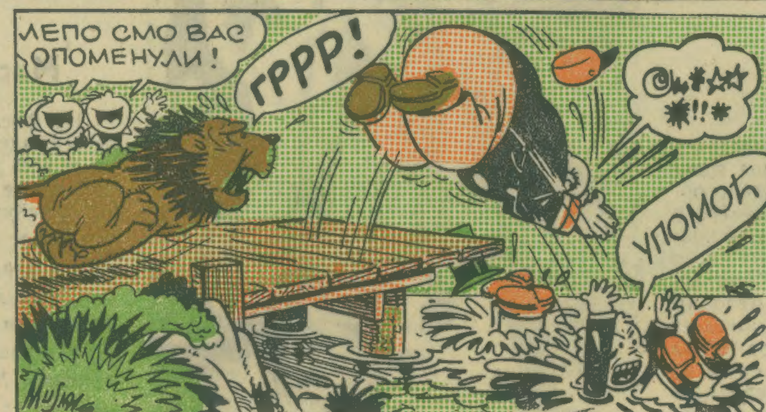

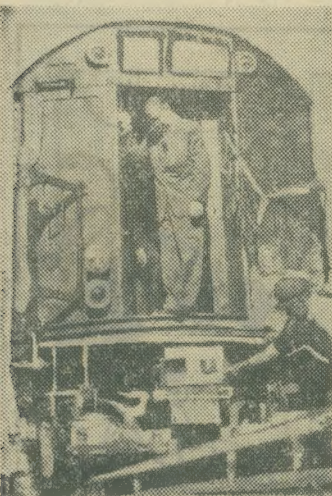

Да ли знате?

ПОТПУНО АУТОМАТИЗОВАНА ЖЕЛЕЗНИЦА

Ускоро ће прва потпуно аутоматизована композиција подземне железнице са три вагона превести прве путнике од Тајмс сквера до централне станице у Њујорку. Аутоматски проводници преносе електронске импулсе дуж шина а примају их калемови који се налазе испод вагона. Све се контролише аутоматски — полазак, брзина, кочење, затварање и отварање врата, светлост и знаци који одређују станице.

☆

Девет хиљада антена

Испод косе површине џиновског радара сагрђеног у Товану у САД, налази се 9.000 антена које обухватају широк видик и омогућују праћење стотина објеката у исто време и без окретања главе.

ТАЈНЕ ФРИЖИДЕРА

Француски стручњаци су утврдили листу из које се види колико извесна храна, стављена у фрижидер, може да остане у свежем стању. Према њиховом рачуну, масло ће одржати свежину у хладњачи 8 дана, напрсла јаја 10 до 14 дана, пресно месо 3 до 6 дана, млевено месо пола до један дан, кобасичарски производи један до 3 дана, свежа риба толико исто, поврће и салата 3 до 7 дана, сир 4 до 14 дана, колачи 2 до 6 дана, млеко 2 до 5 дана, свежи крем 2 до 5 дана, воће 3 до 10 дана и кувано јело 2—4 дана.

ЗАТО ШТО ЈЕ ЛЕКАР БИО РАСЕЈАН

Француском глумцу Саши Гитрију било је забрањено да пије. На једној свечаности он се маши за чашу шампањца.

— Теби је лекар забранио алкохол — рече му пријатељ.

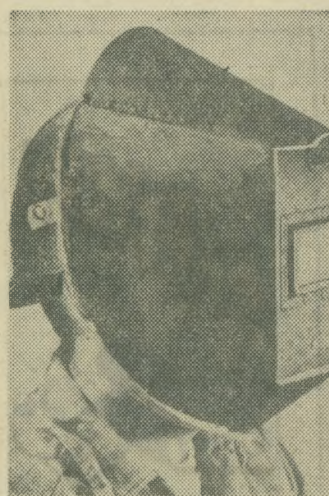
— Нисам сасвим сигуран, — одговори глумац.

— Али ја сам видео на твоме столу напомену коју је он написао својом руком.

— Тачно, али мој лекар је расејан. Откако сам сазнао да је једном болеснику преписао да се трипут дневно купа у пола чаше зашећерене воде, ја све радим обрнуто од онога што каже.

Штит од електрицитета

Научници који су запослени у предузећу за ваздухопловну индустрију „Беинг" успели су да створе невидљиви штит који ће да брани космичке бродове од радиоактивног зрачења. Састоји се од електричног поља са негативним пуњењем које може да одбацује од себе честице истог пуњења. Тако ће, кажу, да уклања и електроне радиоактивног појаса који опасује Земљу.

ШЛЕМ ЗА ЛИВЦЕ И ЗАВАРИВАЧЕ

Шлем који штити очи ливаца и радника запослених око усијаних метала може се уклонити са лица и без руку. Довољно је да радник отвори уста и опругом активирани механизам уклања шлем, а поново се ставља на лице кад се затворе уста.

☆

БЕЖИЧНА КОНТРОЛА

Са овог малог командног уређаја може се укључити или искључити а такође и мењати јачина зрачења апарата за климатизацију. Слични уређаји већ су раније направљени и за управљање телевизијским апаратима.

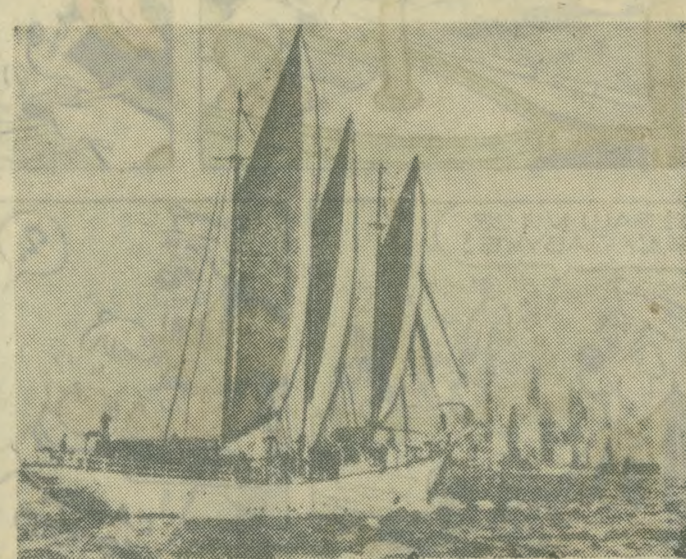

БРЗИНОМ ЕКСПРЕСНОГ ВОЗА

Од бродова на пару и точкова с лопатицама, до садашњих које покреће атомска енергија — начињен је велики напредак. Могло би се зато помислити да се стари бродови-једрењаци данас виде само на сликама. Међутим, и сада готово свака земља има свој школски брод на коме се будући морнари уче пловидби. Може се рећи да је само онај морнар прави који уме да управља једрењаком.

Али има и других бродова, правих лабораторија који изгледају необично са својим једрима надуваним ветром. Понекад су они бољи од моторних, јер се на њима не осећа толико љуљање као на моторним услед електричних машина чије магнетско дејство узнемирава разне контролне апарате.

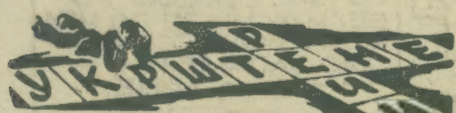
На слици је брод — лабораторија „Вема" са кога су 12 научника недавно проучавала пукотину на дну океана дугу 72.000 километра. Захваљујући овом једрењаку научници су дошли до података из којих се види да је ова пукотина спојена испод Рта добре наде с једном сличном долином у Индијском океану. Дно ове долине има максималну дубину 4,8 километра а ширину 8 километара.

Док се једрењак „Вема" налазио на овом путовању научници су дошли и до других проналазака. У Атлантском океану у близини Аргентине откривена је једна долина од више стотина километара. Вршена су и испитивања о условима преношења звука при чему су коришћени „звучни слојеви" и до хиљаду метара дубине. Ово изванредно својство преношења звука на велике раздаљине представља огроман напредак. Да ли то значи да ће радиофонија бити ускоро замењена океанофонијом?

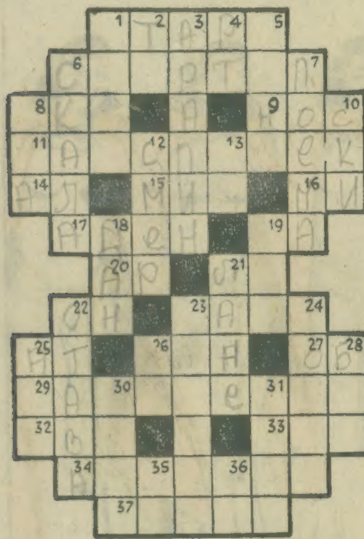
Најзад, откривени су у великим дубинама 500 километара од западне обале Јужне Африке, фосили и песак који се обично налазе само у близини обале. Према томе ови проналасци потврђују теорију да се клизање земљишта обављало брзином једног експресног воза у дубини океана.

Али, била је потребна читава година дана рада на овом броду чија је брзина била везана за ћуд ветра.

Водоравно: 1) наш оперски певач; 6) део аутомобила; 8) свеза; 9) орган чула мириса; 11) име и презиме немачког физичара; 14) хемијски знак за алуминијум; 15) један глодар; 16) два слова; 17) град на Арабијском полуострву; 19) предлог; 20) мера за површину; 21) хемијски знак за калај; 22) лична заменица; 23) један хемијски елеменат; 25) коњ; 26) град у Белгији; 27) река у Сибиру; 29) планински венац у Словенији; 32) показна заменица; 33) јединица за рад у систему мера; 34) булевар; 37) татарско-хунско племе.

Усправно: 1) град у Енглеској; 2) показна заменица; 3) становник највећег полуострва на свету; 4) истурени део копна; 5) новчани израз вредности; 6) музичка лествица; 7) врста музичке композиције; 8) узвик 10) зимски спорт; 12) правац; 13) два сугласника; 18) део недеље; 19) данце; 21) кошута; 22) град у Канади; 23) главни град Кубе; 24) наша планина; 25) свеза; 26) хемијски знак за галијум; 28) стара турска титула; 30) морска обала; 31) град у Француској; 35) два слова; 36) хемијски знак за иридијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Крк; 4) реп; 7) транспорт; 10) рит; 11) лов; 12) Ив; 13) јак; 15) мо; 16) Кама; 18) акер; 20) цар; 21; врт; 22)тајга; 25) кеа; 27) сос; 29) Бар; 31) препелица; 34) ра; 35) они; 36) ид; 37) анал; 39) соја; 41) так; 42) дан.

Усправно: 1) кривац; 2) рат; 3) кн; 4) Р(астко) П(етровић); 5) Еол; 6) промет; 7) трик; 8) Спа; 9) твор; 13) јарак; 14) кавга; 17) мат; 19) Кра; 23) јелен; 24) К(орана; 26) нација; 27) спрат; 28) се; 29) би, 30) Рајан, 32) пол, 33) лос; 38) ак; 40) од.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Игра везаних очију

На белој линији у дворишту забоде се један штап. Сви играчи везаних очију треба да стану на другу линију удаљену од прве за одређени број корака. На знак за полазак сви крећу ка штапу. Када судија звизне сви се заустављају, скидају мараму са очију и онај који је најближи штапу, победник је.

На води

Мали Лу би хтео да се провоза чамцем по дивном језеру. Било би то лепо када би умео да пронађе прави канап и довезе чамац до обале. Помозите му у томе.

Решење: канап број 8.

Ко има лопту?

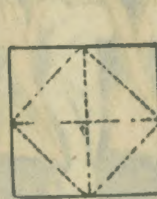
Испред реда деце стоји бацач лопте окренут леђима. Он баца лопту преко главе и притом виче: један, два, три, ко има лопту? Деца хватају лопту и сви стављају руке на леђа. Један од њих је сакрио лопту. Бацач сме да се окрене тек када деца одговоре — четири, пет, шест, ко има сада лопту?

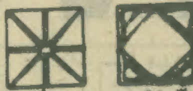
Ако бацач погоди ко је ухватио и сакрио лопту, тај је онда баца.

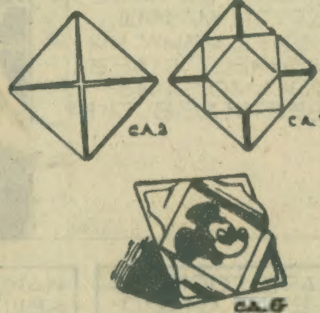
Направите рам

Да бисте сачували ваше фотографије направите сами леп рам.

Узмите комад јачег папира у облику квадрата. Обележите средину (сл. 1). Савијте 4 угла до центра (сл. 2) и

посувратите сва четири угла као што показује слика 3. Окрените целу фигуру на наличје и савијте 4 угла до центра (сл. 4). Окрените поново на лице и опет подигните 4 угла који се појављују па ставите мало лепка на крај ових троуглова. Залепите их и дајте им облик означен на слици 5. Залепите један подупирач од чврстог картона и добићете рам као на слици 6.

ПТИЦЕ

Ево четрнаест птица. Све личе једна на другу а свака има по неки друкчији детаљ, осим две које су потпуно исте. Испробајте на њима своју моћ запажања. Ако утврдите за пет минута које су две птице потпуно исте, постигли сте успех.

Решење: Две потпуно исте птице означене су словом J и M.

... најстарија хрватска књига за омладину била је „Млађши Робинзон" немачког писца Кампеа, у преводу Антона Вранића, која је штампана 1796. године. То је у ствари била немачка прерада познатог романа Данијела Дефоа „Робинзон Крусо".

... најстарија верзија познате дечје бајке о Црвенкапи потиче из 11. века. Писана је латинским језиком и зове се „Девојчица избављена од вука".

... кременови за упаљаче праве се од једне врсте „ватроносног" метала који је 1903. године пронашао хемичар Карл Ауер Белебах.

... први шумски расадник у Србији основан је 1891. године у Топчидеру.

... на целој земљи има 448 вулкана рачунајући ту и оне који се налазе у океанским дубинама.

... јабука будимка пореклом је из старе српске жупе Будимље и нема никакве везе са Будимом.

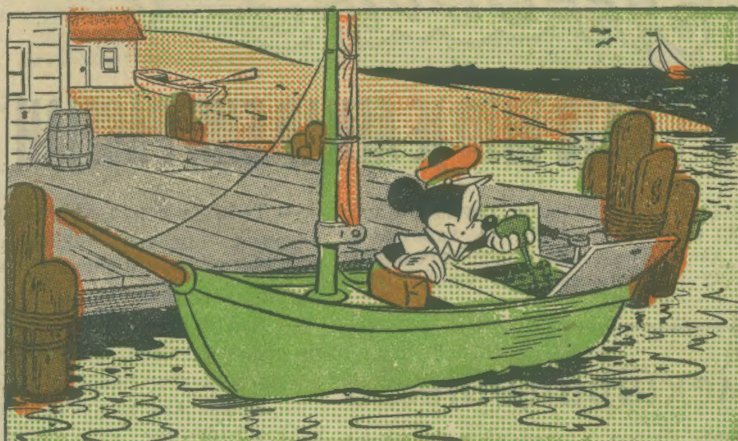
... свиња и коза уопште се не зноје, док се по целој површини тела од домаћих животиња зноје само коњ и овца.

... поступак фотографисања на стакленим плочама пронашао је Словенац Јанез Пухар (1814—1864) из Крања.

... први астроном који је дошао на помисао (1718. године) да се звезде крећу био је познати енглески астроном Халеј.

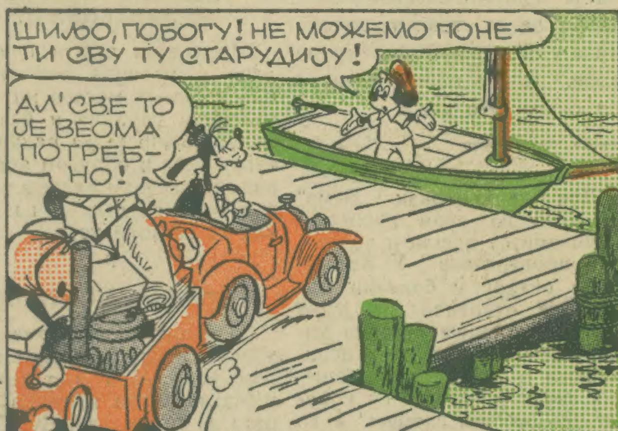

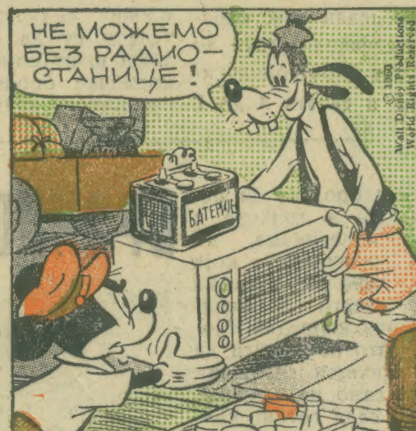

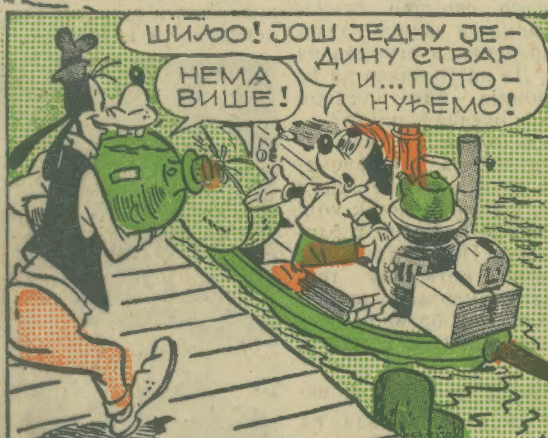

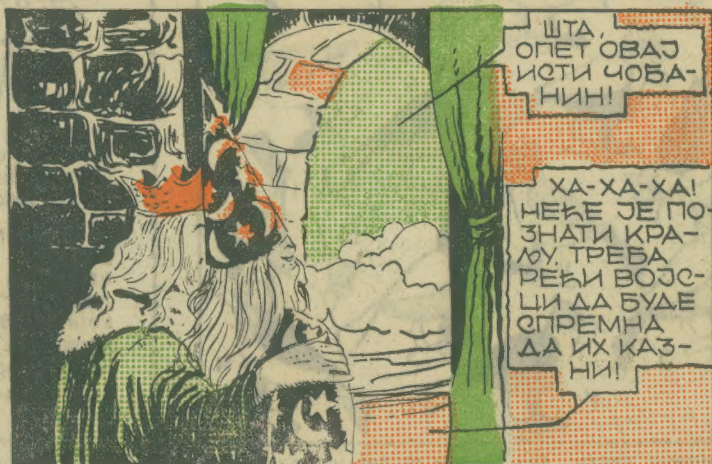

НАСТАВИЋЕ СЕ

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101 707/1-82 Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 900 полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200. полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.